

1119910846,5

OSREDNJA KNJ. CELJE

COBISS

ARNAR

Letnik: XXXVI
December 1990
številka 5

Poština plačana
pri PTT enoti Celje

GLASILO PODJETJA CINKARNA CELJE - MOZIRJE

Dragi bralci!

Želimo vam, da bi se lahko dvignili tako visoko, kot se dvigne ptica. Če boste na življenje gledali s te višine, bodo težave in problemi tako majhni, da jih še opaziti ne bo več!

Torej, SREČNO 1991!

Uredništvo

S skupnimi napori v težke čase

Leto velikih sprememb v svetu, Evropi, zlasti pa v Jugoslaviji in Sloveniji, se približuje koncu. Evropa bo v nekaj letih postala največji svetovni trg. Rešitev Slovenije, hkrati pa tudi našega podjetja je, biti prisotni še več kot doslej na tem izredno zahtevnem trgu.

Velike politične spremembe v zahodni Evropi, zlasti Nemški demokratični republiki, kjer imamo velikega poslovnega partnerja LACUF, so pustile velik pečat tudi na nas. Na zunanjem trgu je nastala na vzvodu velika zmeda, ob tem pa se že vse leto mučimo z neuspešno gospodarsko reformo, s katero ne moremo biti zadovoljni, saj je prizadela tudi mnogo uspešnih podjetij. V Cinkarni smo se skušali novim okoliščinam čimprej prilagoditi. To nam je še kar uspevalo.

Čaka pa nas še veliko dela, veliko odrekanih, ki jih v tem trenutku ni najprijetneje napovedovati. Vendar, kar nismo do sedaj uspeli postoriti, bomo morali čim hitreje in bolj radikalno.

Mi, ki trenutno izvažamo skoraj polovico proizvodnje, smo zaradi nerealnega tečaja dinarja ob neusmiljenem naraščanju energije, transporta, komunalnih storitev in

drugih stroškov, zlasti pa še dajatev, neusmiljeno izkoriščani od družbe, ki z našimi devizami uvaža po mili volji po prenikavih realnih cenah za naš račun. V tretjem in četrtem trimesečju bomo sicer dobili nekaj izvoznih stimulacij, toda mnogo premalo in prepozno. Vzrok temu je tudi velik padec izvoza, zlasti v Sloveniji.

Gospodarsko stanje v vsej državi je naravnost »katastrofalno«, likvidnost na najnižji možni stopnji, veliko podjetij pred stečajem, ob zadnji srbski blokadi se nam je trg še zmanjšal. Če k temu prištejemo neizpolnjevanje odkupa pogodbenih količin titanovega dioksida od nemškega partnerja, se ni čuditi, da sta nam v letu 1990 močno padli proizvodnja in prodaja, in sicer kar za 80 odstotkov. Tako stanje nam nujno narekuje vrsto ukrepov, od katerih smo mnoge uresničevali že do sedaj, v bodoče pa jih bomo še bolj aktivno.

Kako naprej?

To je vprašanje, ki si ga kar naprej zastavljamo. Stalno pa tudi ponavljamo, da bomo morali bolj delati, skratka, več proizvesti, ob vsestransko nižjih stroških. Vsa režija v naši hiši je prevelika na vseh nivo-

jih, prevelika je odsotnost z dela (okoli 22 %). Vse to pa vpliva tudi na naše osebne dohodke, s katerimi v tem trenutku prav gotovo nismo zadovoljni. Večjih pa si ob vseh teh pogojih ne moremo izplačevati.

Kakovost naših proizvodov bomo nujno morali imeti na evropskem nivoju, ker jih drugače ne bomo mogli plasirati niti doma, še manj pa na odprtem evropskem tržišču.

Na področju prodaje in nabave doma in na tujem, se bomo morali kar najprej vsestransko približati kupcem z aktivnejšo in agresivnejšo ponudbo ter ugodnejšimi cenami.

Nadaljevali bomo z načrtovanimi investicijami in izboljšavami po dinamiki, ki bo odvisna od finančnih možnosti.

V letu 1991 bomo ob zaostrovanju odgovornosti na vseh nivojih nujno morali zelo diferencirano nagraditi boljše in uspešnejše delo ter enkrat za vselej opraviti z nedelom, katerega je še vedno preveč.

Organizacijo celotnega podjetja bomo kar najbolj prilagodili racionalnemu poslovanju, ob kar najbolj čistih medsebojnih računih, tako da se bo natančno vedelo, koliko

nas kaj stane ob določenih pogojih. Na osnovi tako dobljene čiste slike bomo sprejemali nadaljne poslovne odločitve.

Ko bo proces lastninjenja pri nas bolj definiran, bomo morali biti organizacijsko že tako pripravljeni, da bodo ti postopki tekli čim bolj gladko in enostavno v duhu pozitivne zakonodaje, z že znanimi partnerji, delavci našega podjetja, kakor tudi z novimi interesenti.

Na koncu vseeno ne smemo biti preskromni in misliti, da doslej nismo napravili ničesar. Na našo srečo smo veliko postorili in že prej mislili na prihodnost. Vendar pa ugotavljamo, da je bil tempo našega preoblikovanja ob tako naglih spremembah okrog nas, zlasti v zadnjem času, le prepočasen in ga bomo primorani pospešiti, ker se bomo le tako lahko izognili neprijetnim drastičnim ukrepom.

Kljub navedenim težavam sem prepričan, da bomo s skupnimi napori srečno prebrodili težke čase, ki so še pred nami.

Vsem delavcem, sodelavcem in samoupravnim organom ter sindikatom, se zahvaljujem za podporo in iskreno sodelovanje v željo, da bi tako bilo tudi v prihodnje. Vsem želim mnogo zdravlja, sreče in osebnega zadovoljstva v letu 1991.

Generalni direktor Marjan PRELEC

Kako smo poslovali

Za nami je enajst mesecev poslovanja, ko lahko že z dokajšnjo natančnostjo predvidimo rezultate poslovanja ob zaključku poslovnega leta.

Na letošnje rezultate so zelo vplivali ukrepi za stabilizacijo gospodarstva, ki so pričeli delovati konec lanskega decembra ob zamrznitvi tečaja domače valute in uvedbi konvertibilnosti dinarja. Ker je bil v obdobju takoj po zamrznitvi, zabeležen sunkovit porast cen, se je postavljeno razmerje dinarja do DEM porušilo. Tako je do konca prvega polletja restriktivnost kreditno - monetarne politike vplivala na umirjeno rast cen oz. celo na njihovo zniževanje, kar pa se je v drugem polletju, z uvedbo selektivnih kreditov, močno spremenilo in povzročilo ponovne inflatorne težnje.

Posledica popuščanja sprejetih ukrepov gospodarske reforme se kaže v padanju proizvodnje po vsej državi, povečevanju uvoza in stagnaciji v izvozu, s tem pa so pričele močno upadati devizne rezerve v državi. Navedena gibanja je spremljala finančna nedisciplina, s čimer se je pričel zaostrovati likvidnostni položaj na vseh področjih.

Zaradi nespremenjenega tečaja dinarja so se poslabšali zu-

nanjetrgovinski rezultati in je večina aktivnih izvoznikov v zelo težkem položaju. Ukrepi slovenske vlade za pomoč izvoznikom v višini 20 odstotnih stimulacij na aktivni saldo med uvozom in izvozom v tretjem trimesečju, so sicer vplivali na knjigovodsko prikazano uspešnejše poslovanje, vendar pa obveznice, ki so izplačljive v celoti šele leta 2000, puščajo podjetja brez denarja.

je, to negativno vplivalo tudi na našo uspešnost, tako da smo se znašli na robu rentabilnosti.

Preskrbljenost proizvodnje s surovinami je bila vse leto zadovoljiva, vendar bo proizvodnja zaradi prilagajanja možnostim tržišča, dosežena samo okrog 80-odstotno, tako v primerjavi z načrtovano kot tudi z doseženo v preteklem letu.

Najmanj od načrtovanih ciljev so v PE Grafika ostale PE boudo dosegle rezultate okrog povprečja, z izjemo PE Kemija Mozirje, kjer je bila proizvodnja prepolovljena že zaradi znanih ukrepov, dodatno pa je nanjo vplivala ele-

mentarna nesreča.

Pri prodaji ugotavljamo še večji izpad kot pri proizvodnji, in sicer večjega na zunanjetrgovinskem področju kot na domačem trgu. Vendar smo kljub vsemu, do zadnjih ukrepov v nekaterih južnih republikah imeli upanje, da se bo do konca leta prodaja nekoliko povečala. Pričakujemo sicer, da bomo lahko do konca leta nekoliko znižali zaloge zaradi pospešene prodaje v izvoz, kar pa pri padanju cen na zunanjih tržiščih, zamrznitvi tečaja dinarja in padcu vrednosti dolarja, ne prinaša ustrezne poslovne uspešnosti.

Čaka nas zmanjšanje stroškov

Padec prodaje za več kot eno četrtino tako v količinskem kot v vrednostnem obsegu, pri nezmanjšanih ali celo povečanih režijskih stroških zahteva ukrepanje na vseh področjih, da bi obdržali poslovanje podjetja na minimumu rentabilnosti in ohranili likvidnost.

Med letom smo se sproti tako ali drugače prilagajali sprejetim ukrepom gospodarske politike zato pričakujemo, da dogodki ob koncu leta ne bodo vplivali na naše rezultate v tolikšni meri, da bi

poslovno leto zaključili negativno.

Nekateri ukrepi, ki jih že v veliki meri izvajamo in jih je potrebno še pospešiti, so v racionalizaciji zaposlenosti, prilagajanju nabave proizvodni in prodaji, pospeševanju prodaje v izvoz, tudi za ceno nekoliko nižjih cen, omejevanju investicijske porabe in stroškov za tekoče in investicijsko vzdrževanje, varčevanju z energetskimi viri in drugo, v odvisnosti od nadaljnjega gibanja situacije na področju gospodarjenja.

Marija Bernjak

Uspešni v prvem polletju

Za naše podjetje, ki si je ob združitvi zastavilo za cilj utrjevanje poslovne uspešnosti, lahko v takih pogojih gospodarjenja ugotovimo dokaj uspešno poslovanje

je v prvem polletju. Ko so v tretjem trimesečju nekateri ukrepi gospodarske reforme zašli v krizo in se je temu pridružila še recesija na zunanjetrgovinskem področju

Metalurgija ima možnosti

V teh, za gospodarstvo težkih časih, je zelo težko napovedati, kakršnekoli rezultate, posebno še na domačem tržišču, vendar kljub temu ocenjujemo, da bomo v letošnjem letu v primerjavi s preteklim obdobjem in planom, dosegli proizvodnjo z 81, oziroma 83 odstotki.

Pri tem je potrebno poudariti, da se je proizvodnja v glavnem prilagajala tržnim možnostim prodaje. Zelo močno je padla domača prodaja, predvsem prodaja zamaka in žveplove kisline, medtem, ko se je zelo povečal izvoz. Upamo, da bomo izvoz povečali tudi prihodnje leto. Da bi lažje ocenili poslovanje PE Metalurgije, je najbolje, da se sprehodimo po obratih:

Keramika

Kot je znano, je tehnologija v Keramiki zastarela, poleg tega pa so močno izrabljena osnovna sredstva, obrat je energetsko zelo zahteven, zaradi tega tudi predrag. Zato smo v letošnjem letu izdelali predinvesticijsko študijo o možnosti posodobitve. Zaključki nakazujejo rešitev, vendar se zaradi pomanjkanja finančnih sredstev, celotna rešitev zamika za nedoločen čas. Proizvodnja, ki se prilagaja prodaji, bo dosežena z 90-92 %. Za prihodnje leto predvidevamo zadržati proizvodnjo na ravni letošnje.

Galvana

Letos smo obrat ekološko posodobili in v njem že kakovostno opravljamo storitve, ki so tržno zelo zanimive. Občutno pa je po-

Žlebarna

Proizvodnja se bo prilagajala trgu. Ob uspešni reklamirani in ob izboljšanjem standardu, so možnosti za širitev vseh strešnih pokrivnih elementov.

Sekundarna proizvodnja

Postavlja pred vodstvo metalurgije največ dilem. Znano je, da je bila proizvodnja sekundarnih cinkov namenjena izključno proizvodnji cinkovega belila. Ob vedno manjši proizvodnji belila in direktni uporabi trdih cinkov, postaja sekundarna proizvodnja nezanimiva, zato v zadnjem času intenzivno iščemo možnosti predelave samo kakovostnih cinkovih pepelov, ki morajo dati kakovosten cink, uporabljen za pocinkovalnice in druge namene. Če nam bo to uspelo, potem vidimo

rešitvi proizvodnje s predelavo in pogovorih, ki smo jih imeli z zunanjimi kupci, vidimo možnost ponovne povečane proizvodnje v letu 1991.

Nova valjarna

S povečano proizvodnjo cink-titanove pločevine v letošnjem letu predstavlja obrat 47 % celotne proizvodnje v PE Metalurgiji. Načrtujemo, da bomo letos dosegli za 19 % višjo proizvodnjo.

S stalnimi tehnološkimi izboljšavami smo občutno zmanjšali izmet za okoli 10 % s tem pa tudi stroške predelave, ki so žal še vedno previsoki.

Znano je, da večino proizvodnje cink-titanove pločevine izvozimo na zahodnoevropsko tržišče, kjer se poleg konkurenčnih cen, srečujemo tudi z zelo zahtevno kakovostjo. Zaradi prevrednotenega dinarja v primerjavi z marko, seveda obrat v letošnjem letu ne posluje pozitivno. V zadnjem času se sicer na tem področju dajejo določene stimulacije (zvezne in republiške), vendar je še mnogo zadev, ki jih moramo v naslednjem letu tudi sami postoriti, da bi znižali stroške, povečali proizvodnjo in izboljšali kakovost. Cink-titanova pločevina je zagotovo najbolj tržno zanimiva, zato tega pripravljamo vso potrebno tehnično in tehnološko dokumentacijo, da ob normalnih gospodarskih pogojih začnemo načrtovano izgradnjo kvarto proge in povečano proizvodnjo na 10.000 t.

mo po sistemu dvojne katalize in absorpcije. Celotna rekonstrukcija je v zaključni fazi in računamo, da bomo že od pomladi 1991 obratovali na modernizirani napravi. Na ta način bodo žveplove kisline neoporečne, tako v smislu onesnaževanja zraka, kot tudi vode.

Obrat CO₂

Je tržno zanimiv, proizvodnja pa v največji meri odvisna od obratovanja TiO₂, oziroma nevtralizacije.

Da pa bi PE Metalurgija v prihodnjem obdobju poslovala rentabilno, je potrebno poleg ostalega realizirati še vrsto ukrepov: Vsak na svojem mestu se mora obnašati kot dober gospodar, pri tem pa moramo posebno pozornost posvetiti porabi surovin, energije, repromaterialu. Zahtevamo znižanje stroškov vzdrževanja, transporta, energetike in skupnih služb DO. Obseg proizvodnje, ki je predviden za leto 1991 moramo opraviti z občutno manjšim številom ljudi. Glede na to, da naše najpomembnejše izdelke izvažamo na najzahtevnejša tržišča zahodne Evrope, je potrebno napraviti vse, da bi izboljšali kakovost, ker bomo le na ta način lahko ostali na tem zahtevnem tržišču. Delati moramo s čim manjšimi zalogami surovin in še posebej končnih izdelkov. Izdelke, ki bodo dohodkovno in tržno nezanimivi, bomo prisiljeni prenehati proizvajati. Še naprej moramo pozornost posvečati ekolo-

V keramiki

trebno znižati vse stroške, da bi bil obrat rentabilen.

Stara valjarna

V tem obratu sedaj proizvaja samo legure, predvsem zamak in predzlitino za cink-titanovo pločevino. Kljub veliki konkurenci iz uvoza in ob nekaj domačih proizvajalcih vidimo, da smo zaradi izredne kakovosti našega proizvoda še vedno iskani, zato bomo proizvodnjo zamaka verjetno v bližnji prihodnosti prestavili v novi del tovarne.

ob tehnološki in ekološki posodobitvi obrata, zanimiv tržni izdelek.

Mislimo, da bodo vse dileme razčiščene v prvi polovici leta 1991.

Žica

V letošnjem letu je proizvodnja občutno upadla, predvsem zaradi nepravilnega tržnega pristopa. Možna je samo predelava. Obrat je sicer zastarel, vendar še vedno proizvaja z malim številom zaposlenih žico, ki je po kakovosti na zahodno-evropski ravni. Ob

Zahtevamo znižanje stroškov vzdrževanja, transporta, energetike in skupnih služb DO. Obseg proizvodnje, ki je predviden za leto 1991 moramo opraviti z občutno manjšim številom ljudi.

Žveplove kisline

Zaradi velike stagnacije na domačem trgu, je najbolj občutno padla prav proizvodnja žveplove kisline. Zaradi zaustavitve nekaterih proizvodnih v Sloveniji (Žirovski vrh) in tudi naših previsokih cen, smo izgubili pomembne kupce, kot sta Kemična Hrastnik in Incel Banja Luka, poleg tega se je v zadnjih mesecih zmanjšala tudi poraba na TiO₂. Tako ocenjujemo, da bomo letos proizvedli 50.000 ton manj. Kot je znano, smo v obratih žveplovih kislin v zadnjem obdobju veliko storili v ekološkem smislu. Že od oktobra 1989 ni bilo v Žepino odpeljano niti kg piritnih ogorkov, ampak vodimo proces na ferosulfatni liniji, tako da uporabljamo samo toliko pirit, kolikor lahko prodamo piritnih ogorkov doma, oziroma jih izvozimo, drugače pa uporabljamo elementarno žveplo. Ferosulfatno linijo modernizira-

giji, predvsem z zaostreno tehnološko disciplino, ter s tehničnimi in tehnološkimi posegi še izboljšati sedanje stanje. Da bi nadoknadili izpad nekaterih izdelkov, ki postajajo tržno manj zanimivi, moramo pri proizvodnji cink-titanove pločevine čim bolj povečati proizvodnjo z obstoječimi napravami in z manjšimi tehnološkimi posegi. Doma, še posebej pa na tujem imamo močno konkurenco, zato je resnično potrebno narediti vse, da bi pocenili naše izdelke in še izboljšali kakovost, ker bomo le na ta način uspeli ostati na domačem in na tujih tržiščih.

Jože NARAKS

Bo Kemija še naprej v izgubi?

Pripoveduje dipl. ing. Jožica FARČNIK

Težko je napovedati vizijo prihodnjega leta, saj je položaj na tržišču zelo negotov, negotova pa je tudi finančna uspešnost izvoza. Če se hočemo prilagajati prodaji, moramo zmanjševati proizvodnjo, to pa hkrati pomeni povečanje stroškov, zato se proizvodnja približuje nerentabilnosti. S tehnologijo, ki je stara že več kot pol stoletja ne moremo več ujeti koraka s časom, ker ne moremo narediti proizvoda za zahtevnega kupca.

Nevarno je na primer zapirati obrate, kjer trenutno prodaja ne gre, če so drugače tržno zanimivi in zadosti sodobni. Na račun zapiranja trga se lahko tudi zgodi, da bo marsikatera proizvodnja zanemarljiva v razvoju in se bo znašla nepripravljena za normalne razmere.

Z zastarelo tehnologijo se bori mo za obstoj **cinkovega belila**, saj na trgu ne bomo dobili bitke, če ne bomo začeli izdelovati specialnih proizvodov. Tudi od **humovita, higromula in ferosulfata** ne moremo pričakovati nekega velikega komercialnega učinka. Tudi za ta obrat bi potrebovali finančno injekcijo, če bi ga hoteli obdržati, ker ni rentabilen. Imamo že idejni projekt, po katerem bi lahko proizvodnjo postavili v delu stare topilnice.

Na drugi strani imajo kljub stari tehnologiji perspektivo **organska barvila**. Prednosti so predvsem v tem, da imamo možnost kupcu ponuditi strokovni servis. Proizvodnja je na višini evropske kakovosti. Z majhnimi koraki pripravljamo nova barvila, istočasno pa iščemo stike s tujimi proizvajalci, s pomočjo katerih bi dopolnili prodajno paleto.

Proizvodnja **litopona** sodi med tiste, ki so zaradi sedanjih razmer oz. tečaja dinarja za izvoz za zdaj manj zanimivi. Čeprav dosega mo svetovno ceno in kakovost, se stroški energije strmo dvigujejo. Z

vzdrževalci pripravljamo sanacijski program za odpravo pogoštih zastojev na peči v barijevem sulfidu, ki nam povzroča največ stroškov.

Med sezonske izdelke sodi proizvodnja **modrega bakra**, ki v poletnem času miruje. Ko bo zaključena druga faza investicije, ki je v teku, bo izboljšana in spremenjena tehnologija omogočila rentabilnejše poslovanje. S tujimi strokovnjaki se dogovarjamo za dopolnitev palete rastlinskih zaščitnih sredstev na osnovi bakra. Nameravamo razširiti tudi paleto **gradbenih lepil**, ko bo končan nov objekt.

Poslovna enota s svojo zastarelo tehnologijo, kjer dela veliko starejših delavcev, ne bo mogla dolgo reševati socialnih težav. Proizvodnjo bomo morali očistiti vseh odvečnih stroškov, ker svetovni trg drugače ne bo sprejel naše cene. Od začetka leta 1989 smo z naravno fluktuacijo zmanjšali število zaposlenih za 184 delavcev, vendar imamo še vedno velik odstotek bolezenskih izostankov. Starejši delavci se zelo bojijo premestitev iz obrata v obrat, ker imamo večino proizvodnj sezonskih. Raje vzamejo bolniško ali dopust.

Čaka nas torej zmanjševanje stroškov. Če bodo pogoji na tržišču še naprej taki, da bomo morali proizvodnjo zmanjševati, bomo morali v izvoz tudi za ceno izgu-

baža. Izraba zmogljivosti je 70 odstotna v celotni vrednosti realizacije Cinkarne pa predstavljajo barvila 2,5 odstotkov. Sredi letošnjega leta smo ukinili proizvodnjo benzidinskih barvil, ki so bila ekološko neprimerna, namesto teh pa uvedli novo direktno črno barvilo, ki se po kakovosti lahko kosa z Bayeryevim barvilom.

V začetku oktobra je Marketing v Logarski dolini organiziral posvet oziroma predstavitev programa organskih barvil najpomembnejšim tekstilcem v Jugoslaviji. Prišlo je 40 potencialnih kupcev, večina iz slovenskih in hrvaških podjetij. Posvetovanja sta se udeležila tudi predstavnik pomembne švicarske proizvajalke barvil Ciba Geigy, gospod Glogar ter predstojnica tekstilne fakultete v Mariboru dr. Jelarjeva.

Gospod Glogar je predaval o kemizmu reaktivnih barvil, dr. Jelarjeva pa je predstavila barvno metriko ali računalniško merjenje nians. Med pomembnimi gosti je bil tudi gospod ing. BOSANEC, sodelavec zagrebške tehnološke fakultete, s katero Cinkarna sodeluje na razvojnem področju. Govoril je o razvoju sintez, naša pravica Sabina Ramskuglar pa je predavala o možnih načinih barvanja z reaktivnimi barvili.

Kupcem smo tako rekoč prvič povedali oziroma predstavili, da proizvajamo reaktivna barvila. Take predstavitve, ki je v svetu že dolgo uveljavljena, pri nas niso bili navajeni, zato so se skupaj s cinkarnskimi strokovnjaki veselili napredka. Menili so, da ima Cinkarna v razvoju še velike možnosti.

Naša strokovnjakinja na področju barvil Majda Strupeh, ki je

Majda Strupeh

bila pravzaprav glavna organizatorica posveta, je povedala, da s sramežljivimi koraki po treh desetletjih vendarle nudimo nekaj novega na jugoslovanskem tržišču. Mnenja je, da bi v obratu morali urediti laboratorij koloristike, kar je že stara želja tistih, ki bi ta obrat radi postavili na noge. Potrebna bi bila tudi rednejša obdelava tržišča in izdelava sodobnih barvnih katalogov in reklamni material. Nekaj od tega je že opravljeno, a še premalo.

Njena velika želja je izvažati na zahodno tržišče. Zaveda se, da razbijanje jugoslovanskega tržišča lahko ogrozi že tako majhen program. Ni pa nujno, da bi moral biti obsojen na propad.

Majhen obrat z veliko problemi torej še živi, toda, če ga bo velika tovarna zapustila in mu ne bo nudila pomoči pri izvozu, mu tudi še tolikšno prizadevanje strokovnjakov ne bo pomagalo.

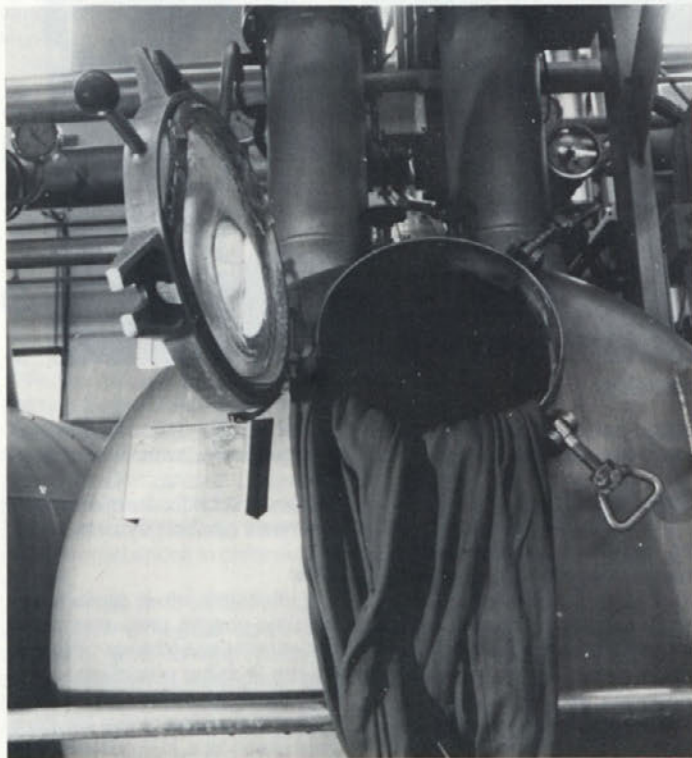
MG

Sramežljivo prebujanje organskih barvil

Znano je, da je v Cinkarni nekaj manjših obratov, ki smo jih zanemarili zaradi neperspektivnosti ali pa previsokih stroškov za posodobitev. Ti obrati nikoli niso prišli na prednostno listo investiranja v razvoj. Eden takih obratov, v katerega preko dvajset let nismo vlagali nobenih sredstev za posodobitev, je obrat organskih barvil. V zadnjem času pa se tako imenova Tovarna organskih barvil - TOB (njena ustanovitev sega v leto 1948) sramežljivo prebujala. Po ocenah naših tekstilcev, so organska barvila perspektivna za jugoslovansko tržišče, želeli pa bi jih izvažati tudi na zahod.

Zaradi močne domače in tuje konkurence Cinkarna s svojimi barvili pokriva okrog 10 odstotkov porabe barvil v Jugoslaviji, pri specialnih žveplovih barvilih

pa kar 90 odstotkov. Na leto obrat lahko izdela do 500 ton različnih barvil, od katerih so najpomembnejša AZO barvila za barvanje naravnih vlaken, predvsem bom-

Barvanje tkanin v Inpletu v Sevnici z našimi barvami

S posveta o grafičnih proizvodih Kupci niso zadovoljni

Osemindvajset vodilnih delavcev tiskarn v Sloveniji, kolikor jih je prišlo na tradicionalno posvetovanje o proizvodih grafike, je menilo, da smo predragi in nekonkurenčni. Preostaja le upanje, da bo nova linija za proizvodnjo grafičnih plošč rešila prodajo in dossegla evropsko kakovost.

Posvetovanje je organizirala Cinkarna - Marketing septembra v Logarski dolini. Pogovarjali so se predvsem o kakovosti, cenah in razvojnih usmeritvah grafičnih proizvodov. Ker pa ni bilo prisotnih vodilnih delavcev, kupci niso dobili dovolj zagotovil za razvojno in poslovno strategijo grafičnega programa.

Priložnost, da bi končnim kupcem predstavili nov program, je bila morda zamujena. Eden od udeležencev, gospod Bitenc iz Mladinske knjige, je celo dejal: »Cinkarna je v grafičnem razvoju dobresedno zaspala«. Naše večje slovenske tiskarne zelo veliko

izvažajo na zahodno tržišče, zato si želijo kakovostne plošče, barve in preparate. Ker tega Cinkarna še ne more nuditi, se raje odločajo za uvoz teh izdelkov, čeprav so jih prej dolga leta kupovali pri nas. Tako izgublamo pomembne partnerje kot so Jugopapir, Papirografika in Contal, za katere pa upamo, da jih bomo z zagonom nove linije pridobili nazaj.

Celo uvozni grafični izdelki so se pocenili za eno do tri DEM, kar pomeni, da bi morali tudi mi znižati stroške na enoto proizvoda. Naše cene so pri nekaterih izdelkih celo za 20 odstotkov višje, trg pa jih ne prizna več.

Pred zaključkom investicije

Program grafičnih repromaterialov je zelo pomemben za razvoj informatike in je v dolgoročnem načrtu Cinkarne razvrščen med prednostne programske usmeritve. Investicijska dejavnost v tiskarnah zahteva od nas, da sledimo razvojnim dosežkom v svetu, saj je področje materialov za grafično industrijo razvojno intenzivno in zahteva pospešeno vlaganje v razvojno-raziskovalno in proizvodno dejavnost.

Na tej osnovi je PE Grafika od leta 1966, ko smo v Cinkarni ponovno začeli proizvajati repromaterialne za grafično industrijo, vse do danes usmerjala razvojno in proizvodno dejavnost v selekcijo proizvodnega programa na osnovi ekonomskih kriterijev z nenehno racionalizacijo obstoječih proizvodov in razvojem novih, z boljšimi lastnostmi. Naš cilj je rast kvalitete proizvodov s pripravo odgovarjajočih tehnoloških rešitev in odpravljanje slabih točk v tehnološkem procesu. Z racionalizacijo poslovanja in stroškov proizvodnje s splošno rastjo nivoja uporabljenega znanja, nameravamo ustvarjati boljše pogoje za razvojno delo in čim hitreje

prenesti rezultate razvoja v proizvodnjo.

Rezultat naših prizadevanj za nenehno posodabljanje proizvodnje je nova linija za proizvodnjo ofsetnih tiskarskih plošč.

Ta obsega linijo za površinsko obdelavo, ki predstavlja kontinuiteto razvoja in modernizacijo proizvodnje ter je pomembna z vidika uvedbe nove tehnologije, racionalnejšega koriščenja dragih aluminij, povečanja produktivnosti in proizvodnje novih visoko kvalitetnih tiskarskih plošč za potrebe domačega in tujega tržišča ter predstavlja srce naše naložbe. Nova investicija obsega še linijo za oslojevanje ofsetnih tiskarskih plošč in linijo za razrez

ANKETA (Pre)visoki stroški poslovanja?

Že nekaj časa se ponekod bolj, drugje manj, ukvarjamo z zmanjševanjem stroškov na vseh področjih. Kajti ugotovili smo, da imamo previsoke stroške na enoto proizvoda. Zaradi visokih cen se je zmanjšala prodaja, to pa pomeni manjšo proizvodnjo ali pa zaloge. Zahteve po racionalnejšem poslovanju in omejevanju vseh vrst stroškov so že nujne. To potrjujejo tudi poslovni rezultati, saj denimo ob 15 odstotnem zaostajanju proizvodnje za načrtovano, planske vrednosti stroškov presegajo za 3 odstotke. Kapitalno intenzivnejše poslovne enote so bolj obremenjene s stroški amortizacije in popravil, kar je posledica izrabljenosti opreme. Storitvene dejavnosti pa imajo največji delež stroškov v osebnih dohodkih.

Toda, ali se resnično obnašamo racionalno? Nekatere težnje temu nasprotujejo ali pa so obrnjene na glavo. Problemi se pojavijo takrat, ko gre za povsem določena področja porabe, ki naj bi bila omejena. Tako bi radi čim bolj omejevali sklad skupne porabe, propagando in izobraževanje, hkrati pa ohranili vse dejavnosti v enakem obsegu. Radi bi čim manj odvajali v družbene dejavnosti in hkrati zagotavljali najmanj toliko uslug kot do sedaj. Res je, da na vse ne moremo vplivati, zlasti ne na napake iz preteklosti, ko smo leta in leta vzdrževali, denimo neko napravo, pa bi za ta denar lahko kupili že tri nove. Vplivamo pa lahko na stroške znotraj podjetja. Ali kot radi rečemo, če bi se obnašali tako kot doma, bi lahko prihranili marsikateri dinar. Manjše racionalizacije so resda zanemarljive, seštevek vseh pa pomeni znatna sredstva, ki bi jih lahko koristno uporabili.

V anketi smo spraševali nekatere naše sodelavce za mnenje, kako zmanjševati stroške, kje še imamo rezerve. Odgovore najdete uokvirjene na različnih straneh te številke.

na komercialne formate.

Vzporedno z razvojem novih proizvodov in posodabljanjem tehnologije, smo v okviru investicije namenili tudi precejšnja sredstva za ekologijo.

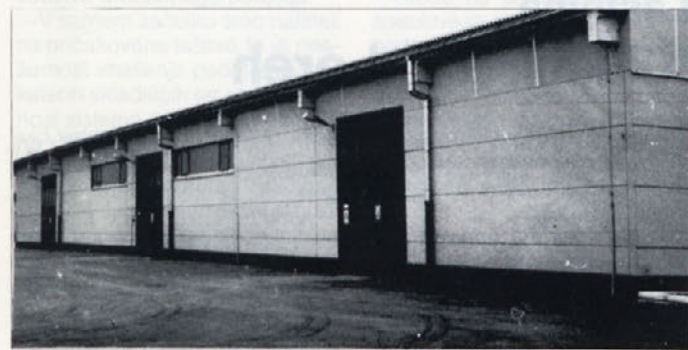
Posodobili in povečali smo, glede na nove zmogljivosti proizvodnje tiskarskih plošč, čistilno napravo za odpadne vode. Del izpiralnih vod se bo po čiščenju vračal nazaj v proizvodni proces, kar bo prineslo znaten prihranek na porabi drage pitne vode. Z in-

vesticijo v napravo za termično sežiganje hlapov topil, v sklopu linije za oslojevanje, pa smo poskrbeli tudi za zmanjšanje emisije škodljivih plinov v ozračje.

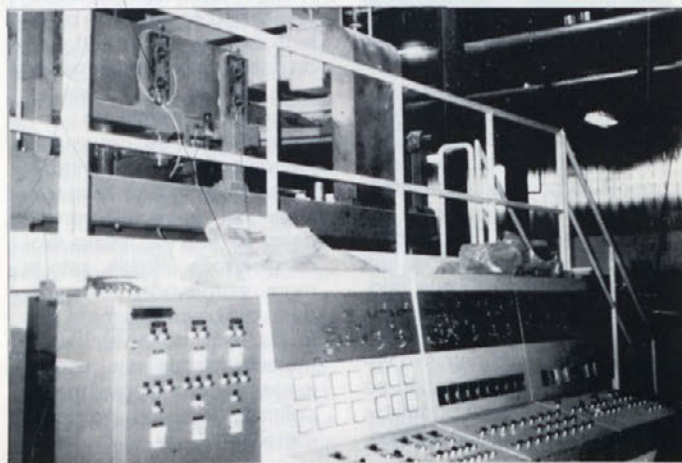
Vse omenjene naprave, razen linije za površinsko obdelavo, so že v poskusnem obratovanju. Za gon linije za površinsko obdelavo aluminijskega traku pa predvidevamo še pred zaključkom letošnjega leta.

Stanka Bregar

Priročnejše skladišče

Novozgrajeno skladišče za izdelke PE Grafike, ki stoji ob proizvodnji tiskarskih plošč, je po mnenju strokovnjakov dobra naložba, saj smo končno prišli do prostorov, kjer lahko skladiščimo surovine za grafično industrijo, občutljive na vlago, primerna pa je tudi bližina, saj bodo odpadli transportni stroški.

Komandna kabina ob novi liniji za proizvodnjo ofsetnih plošč

Priprave na reorganizacijo

S sprejetjem Statuta ob koncu leta 1989, se je Cinkarna reorganizirala v enovito družbeno podjetje. S tem je bila izvedena le prva faza reorganizacije, katere osnovni cilj je bil prilagoditev spremenjeni zakonodaji.

V tej prvi fazi je prišlo do večjih vsebinskih sprememb na področju pravne, finančne in obračunske ureditve sistema poslovanja. Odprto pa je še ostalo področje notranje organizacije, kar naj bi izvedli v drugi fazi.

Prvotno je bilo predvideno, da bi z drugo fazo reorganizacije začeli takoj po sprejetju statuta. Nepristane spremembe, nejasnosti na področju zakonodaje, pričakovani in nepričakovani ukrepi v gospodarskem in političnem življenju, so zahtevali prioritarno reševanje tekoče problematike, zato se je intenzivni pristop k notranjemu reorganiziranju Cinkarne zamaknil na jesenski čas.

S ciljem, da bi bil predlog reorganizacije pripravljen čim bolj celovito, je generalni direktor v mesecu novembru lansiral vrsto aktivnosti, na osnovi katerih bo najprej izdelana temeljita analiza obstoječega stanja v Cinkarni.

Zajela bo:

- analizo obstoječih proizvodnih programov z vidika vseh vrst stroškov, tržnih možnosti, tehnologije in organizacije dela;
 - analizo režijskih dejavnosti z vidika vseh vrst stroškov, obsega in vrste potrebnega dela ter z vidika obsega in vrste potrebne dokumentacije.
- Osnovna cilja, ki jih želimo doseči sta:
- racionalizacija in nadaljne usmeritve na področju proizvodnih programov
 - racionalizacija stroškov režijskih dejavnosti.

Hkrati s temeljito analizo obstoječega stanja je lansirana posebna naloga za pripravo koncepta variantno - kapitalne ureditve Cinkarne.

Glede na to, da že vrsto let sodelujemo s tujimi partnerjem, s katerim nameravamo sodelovati še naprej, se bo v skladu z zakonskimi možnostmi, Cinkarna oblikovala v mešano družbo.

Zakonodaja s področja pravne ureditve mešanih družb omogoča različne oblike vlaganja tujega in domačega kapitala (npr. družbe z omejeno odgovornostjo - GmbH (delniška družba).

Vsaka oblika ima seveda svoje negativne in pozitivne strani, ki bodo pri pripravi koncepta temeljito preanalizirane s ciljem, da:

- se zagotovi možnost razvoja Cinkarne kot celote
- so odprte možnosti za nova vlaganja tujih vlagateljev
- so upoštevane možnosti lastninjenja družbenega kapitala

Reorganizacija Cinkarne bo temeljila na izbrani varianti pravno kapitalne ureditve ter predvidenih ukrepov na osnovi rezultatov omenjenih analiz.

Pripravljamo predlog notranje organizacije Cinkarne, ki bo v največji možni meri omogočal doseganje osnovnih ciljev vsakega podjetja, to je zagotavljanje dohodka in ustvarjanje dobička, ob čim manjših stroških poslovanja ter čim višji kakovosti proizvodov in storitev.

Jožica KOŠAK

Lastnina Ključni, a trd oreh

Po novem slovenskem zakonu o privatizaciji bomo morali pričeti spreminjati družbena podjetja v kapitalne družbe. To se ne bo dalo storiti kar čez noč, ker je to dolgotrajen proces, ki se z zakonom šele začne in kjer konca ta trenutek še ne vidimo. Najti bo potrebno lastnika, ki pa je lahko katerikoli oseba, podjetje, ustanova, lahko tudi tuja pravna oseba ali fizična oseba.

Osnutek Zakona je bil na skup-

ščini zavržen zaradi zahtev bivših lastnikov kapitala po vrnitvi kapitala v naturi skupaj s plodovi. Zato je težko napovedati, kdaj in v kakšni obliki bo dokončno sprejet. Z njim pa se bomo vsekakor morali srečati tudi pri preoblikovanju podjetja. V ta namen je vodstvo že sestavilo skupino strokovnjakov, ki bo po sprejetju zakona pripravili več variantnih predlogov, o katerih pa bo še tekla beseda.

M. G.

Kupovati poceni SILVA BABOVIČ, nabava

Področje embalaže predstavlja 10 odstotkov vrednosti vsega nabavljenega materiala za Cinkarno. Na tem področju imamo okrog 40 dobaviteljev, med njimi pa so velike razlike. Ko kupujemo, moramo vedeti, kako se gibljejo cene, kakšna je konkurenca in dobavni roki. Uvozna konkurenca je delno cenejša, vendar zanemarljiva. Prvi pogoj pri nakupih je čas. Če dobavitelj občuti, da smo v stiski s časom, se lahko kar nehamo pogovarjati. Zato je še kako pomembno, da naročilo iz proiz-

vodnje pride pravočasno.

Ker smo doslej dobro prodajali, nismo bili dovolj pozorni na to, kakšna je embalaža, ali je dovolj privlačna za oko. Mislim pa, da bomo morali odslej misliti tudi na to, v kakšni embalaži prodajamo naše izdelke.

Področje nabave pisarniškega materiala v zadnjem času omejujemo. Naročamo le najnujnejše, vendar se žal vsi še vedno ne obnašajo racionalno. Če bi naročali za svoj denar, bi še kako premislili, če material v resnici potrebujejo. Dejstvo pa je, da na enem področju varčujemo kolikor se da, na drugem pa izgubimo velika sredstva. Zato bo na področju varčevanja potrebno v Cinkarni še veliko narediti. Doma že dobro razmislimo kaj bomo kupili, v tovarni pa se ne obnašamo tako. Tudi v trgovinah so nezadovoljni, ker dobimo naročila, saj bi še vedno radi samo velika.

Včasih se mi zdi, kot da prosiš zase, pa čeprav je namenjeno podjetju. Toda, ko mi uspe kaj privarčevati, je trud poplačan z zadoščenjem.

Zmanjšati stroške do prave mere

Liljana Milošević, skladišče vzdrževanja

V skladiščnem poslovanju materiala v vzdrževanju smo v zadnjem času naredili veliko. Vse letošnje leto postopno zmanjšujemo materialne stroške. Porabo smo popolnoma podredili planiranju. Ob preselitvi skladišča smo se znebili tudi nekurantnih zalog. Ostale zaloge smo zmanjšali za polovico. Veliko časa smo prihranili tudi s prehodom na računalniško vodenje materiala, pridobili pa smo tudi na točnosti podatkov. Vendar pa se je sprčo tega pojavilo več drugih težav.

Trg še vedno ni pripravljen ponuditi izdelkov v kratkem roku. Tri do šestmesečni dobavni roki nas primorajo, da moramo imeti rezervne dele vedno na zalogi. Ko gre vzdrževalec popravljati stroj, mora vedno nekaj vzeti v roke, kajti če rezervnega dela ali pripomočkov dela ni na zalogi, lahko proizvodnja stoji, to pa je zopet strošek.

Podobne težave so tudi z nakupi v tujini, kajti tudi to zahteva veliko časa, ker se nekaterih stvari pri nas še vedno ne da dobiti. Veliko problemov pa nam povzročajo tudi cene, ker se prehitro spreminjajo.

Vzdrževalci se pravzaprav najbolj bojimo nepredvidenih okvar, posebno na zastarelih strojih, za katere se rezervnih delov ne dobi več. Vsaka škoda povzroča strošek, zato bi morali v proizvodnji zelo paziti, da bi bilo okvar čim manj. Res je, da naši vzdrževalci znajo marsikaj narediti sami, vendar je v teh časih pač potrebno biti optimist, da se bo vse dobro izteklo.

Pred novim razvojnim korakom v poslovni informatiki

Računalništvo je še vedno panoga, ki se v svetu od vseh najhitreje razvija. Temu razvoju ne moremo slediti, ker so naša vlaganja v opremo in pridobivanje novega znanja preskromna. Vendar lahko ugotovimo, da v našem podjetju ni področja, kjer niso dane vsaj minimalne možnosti za delo in pridobivanje novega znanja. S sovlaganjem v delovno postajo z razvojnim orodjem ANVIL 5000, smo pridobili možnost računalniškega projektiranja. Številni osebni računalniki, od katerih so eni v rangu manjših delovnih postaj in so primerni za vodenje projektov, konstruiranje in samostojni razvoj programske opreme, izvajanje samostojnih obdelav, bodisi napajani s podatki centralnega računalnika ali samostojnimi bazami podatkov. Široka uporabnost osebnih računalnikov s tem še ni izčrpana in v teku je analiza, ki bo pokazala izkoriščenost aparature in programske opreme na vseh obstoječih inštalacijah.

Od numerično krmiljenih obdelovalnih strojev, računalniško podprtih analiz v procesih kontrole kakovosti, smo v podjetju prešli tudi na področje računalniške avtomatizacije proizvodnih procesov. Za obvladovanje teh različnih področij, je bilo potrebno pridobiti veliko znanja, ki je dobra osnova za naš nadaljni razvoj.

Široko razvejana poslovna informatika je vezana na centralni računalniški sistem in na njega priključene osebne računalnike, terminale in tiskalnike. Z večanjem poslovanja, je prišlo do zasičenja sistema do take mere, da je delo uporabnikov znatno moteno. Od 124 priključenih terminalskih enot je istočasni pristop možen le 45. uporabnikom. Ostali morajo čakati na sprostitev kapacitet. Veliko bomo morali delati na doslednem upoštevanju navodil pri delu, da ne bo prihajalo do izpadov sistema, trgiranja baz podatkov in nezaključenih povezav podatkov v podatkovnih datotekah. Visoka tehnološka disciplina in nadaljna optimizacija obdelav so edina rešitev za premostitev sedanjih ozkih grl. Ostajajo le še nepopularne metode kot so: doodeljevanje omejenega časa za delo, deljen delovni čas in zamrzitev nadaljnjega razvoja računalniško podprtih informacijskih sistemov.

Razpoložljive kapacitete tega sistema so izčrpane in smo ponovno pred dilemo: KAKŠEN NADALJNI RAZVOJ TEGA PODROČJA? To vprašanje se povezuje tudi z bodočo organiziranostjo našega podjetja. Neracionalno bi

bilo, če bi se v vseh sredinah začeli ukvarjati z razvojem poslovne informatike, ki je že sorazmerno dobro utečena in je potrebno le še računalniško podpreti določena področja, vzpostaviti večjo integralnost obdelav in podporo na upravljalnem nivoju. Veliko dela nas še čaka na razvojnem in proizvodnem področju.

Nadgradnja našega računalniškega sistema je možna, vendar ne daje dolgoročne rešitve. Tehnologija in programska orodja so šla v sedmih letih od inštalacije našega sistema skokovito naprej in vprašljiva je ekonomska in tehnološka upravičenosti take nadgradnje. Neizpolnjene bi ostale zahteve po večji zanesljivosti in odzivnosti sistema. Zato smo začeli že leta 1988 zbirati podatke za novo aparaturno in programsko opremo.

Vodstvo podjetja je podprlo tako usmeritev. Pridobiti je bilo potrebno številne informacije o zmogljivosti strojne in programske opreme pri možnih dobaviteljih, uporabnikih in na sejmih. Dobili smo potrditev naših dosedanjih razvojnih faz uvajanja računalništva v podjetju. Slabost v tem procesu je prepočasno prilagajanje novim dosežkom v panogi.

Izdelan je bil koncept rešitve nadaljne razvojne strategije, ki je služil za objavo javnega razpisa za zbiranje ponudb v Uradnem listu novembra tega leta.

Glavna zahteva je fazna nadgradljivost aparature in programske opreme. V začetni fazi mora sistem omogočiti istočasno delo 200. terminalskim enotam z odzivnim časom od dveh sekund. Terminalska mreža mora biti podprta z LAN-om in priključkom za delo v javni mreži za prenos podatkov. Možna mora biti integracija PC-jev in delovnih postaj v lokalno mrežo. Operacijski sistem in programska orodja morajo ustrezati standardom četrte generacije.

Zaostrena gospodarska situacija postavlja možnost realizacije investicije v nedoločen čas.

Izbor razvojnih orodij nas je privedel še do aplikativnih rešitev, ki smo jih dosedaj sami razvijali. V predlog smo vključili aplikativno podporo upravljanju proizvodnje, vključno s kontrolo kakovosti in visoko integracijo informacij na upravljalnem nivoju. Mnenja smo, da je skrajni čas, da stopimo iz svojega dvorišča v svet naprednih rešitev, nastalih z znanjem več sto strokovnjakov posameznih področij. Zmotno bi bilo

namreč mnenje, da se bomo uspešno vključili v svetovno delitev dela s sedanjimi sistemskimi

rešitvami in preživelo računalniško tehnologijo.

Franc SENDELBACH

MIS - marketinški informacijski sistem

Z mesecem novembrom smo v našem podjetju prešli na novo, računalniško podprto prodajo blaga in storitev na domačem trgu. Čeprav je dosedanj sistem nudil dokaj solidno računalniško podporo, smo se zaradi vse bolj zaostrenih tržnih razmer odločili, da se izdela nov paket.

Cilj je bil skrajšanje časa med odpremo blaga in izdajo fakture na največ en dan, zagotoviti nemoteno fakturiranje ob prehodu iz meseca v mesec, zagotoviti več in kvalitetnejših informacij za potrebe odločanja, odprava ročnih evidenc in v končni fazi zmanjševanje števila potrebnih izvajalcev.

Za dosego tega cilja je bil izdelan naslednji postopek: Prodajni referent vnese naročilo kupca v računalnik in s tem rezervira količino na zalogi. Na podlagi vnesenih naročil se v skladišču izpiše odpremi nalog za odpremo blaga. Skladiščnik ga po odpremi v računalniku dopolni z odpremljenimi količinami. S tem je referentu dana možnost takojšnjega izpisa računa. Ob tem se avtomatično razknjižujejo zaloge, podatki prenašajo v glavno knjigo in tvori cel kup evidenc, ki so na razpolago zaposlenim v marketingu in tudi drugih službah.

V projektne timu za realizacijo MIS (marketinški informacijski sistem), ki je startal pred približno letom in pol so sodelovali delavci DE Marketinga, SOP, AOP. Realizacijo, testiranje in uvajanje pa je izvedel odd. aplikativnega razvoja v okviru AOP.

Za izvedbo je bilo dodatno instaliranih 20 terminalov in PC ter 15 printerjev, ki so vsi vezani na centralni računalnik. Največ te opreme je v Marketingu, služila pa bo razen fakturiranja še spremljanju ostalih informacij in računalniškemu vodenju dosedanjih ročnih evidenc. Z instalacijo opreme pa je nastal problem prevelike zasedenosti centralnega računalnika.

Franc ROZMAN

ZAČETNE TEŽAVE

S 1. novembrom je začel funkcionirati sistem fakturiranja po prodajnih programih preko centralnega računalnika. Namen prenosa fakturiranja iz centralnega fakturiranja oddelka v prodajne programe je bil: racionalizacija postopkov dela, zmanjšanje števila zaposlenih, hitrejša izpisovanje in pošiljanje faktur ter možnost obdelave podatkov in oblikovanje primernih informacij za potrebe vodstva DE Marketing in vodstva družbenega podjetja.

V samem začetku smo naleteli na pričakovane težave, to je, neažurnost vnašanja podatkov v nekatere skladišča ter obremenjenost sistema, ki je delno pogojena z načinom dela in premajhnim številom sodobne opreme (poleg 16 PC računalnikov se uporablja še stara prepočasna oprema).

Kljub temu pa je potrebno reči, da je sistem po začetnih težavah stekel, saj smo uspešno zaključili prvi mesec fakturiranja po novem sistemu. Še več, zmanjšali smo rok izpisa faktur za približno 2 dni. Ob tem, da imamo možnost dvakratne kontrole pri izpisu ter takojšen dostop od podatkov, je glavna prednost, da fakturiranje

sedaj opravljajo prodajni referenti v prodajnih programih, v samem fakturnem oddelku pa fakturirajo le še za PE Veflon, PE Transport in skladišča, PE Energetika, maloprodajo in za službe skupnega pomena. V prihodnosti pa načrtujemo direkten prenos fakturiranja tudi za te enote. Zaposlene iz dosedanjega fakturiranja oddelka pa nameravamo preporazporediti v maloprodajo, oziroma v ostale prodajne oddelke.

Glede na smotrnost uvajanja sodobnega sistema dela ter vzpodbudne začetne rezultate, želimo v prihodnje opremiti čim več delovnih mest s sodobno terminalsko mrežo, oziroma z osebni računalniki PC. V tem smislu je potrebno uvajati sprotne izobraževanje za delo z osebni računalniki, že doseženo stopnjo znanja o računalništvu pa na poti do sodobnega načina poslovanja še nadgraditi. Ob tem je potrebno poudariti zasluge uspešnega dela strokovnjakov iz službe za avtomatsko obdelavo podatkov ter njihovo sodelovanje z vodstvom Marketinga.

Borut SEDOVNIK

Električarji v novih prostorih

Medtem, ko je večina vzdrževalcev dobila nove, moderne prostore v dveh lepih halah ob Hudinji, imajo vzdrževalci titanovega tioksida še vedno stare, nič kaj prijetne prostore zadaj za proizvodnjo. Električarji pa so sedaj v prizidku te stavbe vendarle dobili prostor, kjer so si uredili svojo delavnico. Vodja, Robič pravi, da so v stari komaj še vzdržali. Manjka jim sicer še garderoba in kopalnica (te imajo še v starih prostorih), toda 15 električarjev je sedaj bolj srečnih.

Električarji OVO elektro vzdrževanja TiO_2 za staro mizo v preurejenih prostorih.

Zapiramo predstavništvo Beograd

Zaradi zmanjšanja poslovanja preko predstavništva v Beogradu je vodstvo odločilo, da se s 1. januarjem 1991 ukine dela in naloge predstavništva v Beogradu ter da se za poslovne prostore najde v centru Beograda ugodno zamenjavo za morebitno odprte industrijske prodajalne. Tudi to bo najbrž prispevalo k zmanjšanju stroškov, ki ne prinašajo velikih učinkov.

Pismo iz Niša Pridi, da propademo skupaj

Pojdimo od severa proti jugu (te naše še vedno obstoječe Jugoslavije). Slovenija hoče konfederativno deželo, Hrvaška išče tišočletno zgodovino, Srbija hoče veliko Srbijo, Črna Gora potencira srbstvo, Bosna še ne more dojeti, kaj vse jo je doletelo, a Makedonija se ne more odločiti s kom in kako.

Medtem, ko je v zraku čutili politični naboj in se vse sveti od pozivov in parol, se gospodarstvo koplje v dolgovi in vpije po pomoči. Od mogočnih strank in svečanih preliminarne zasjedanj, se glas vpajočega izgublja pod frenetičnim ploskanjem. Kajti, dokler ne bomo izglasovali in sprejeli vseh zakonov, paragrafov,

amandmajev, dokler ne bomo prišli do tega nedosegljivega pluralizma, bo še mnogo likvidacij in sanacij. Gospodarstvu ni treba skrbeti za vse te politične - kirurške posege (po nenapisanem pravilu vedno vstopi v kirurško sobo kot zamorec).

Sredstva se prelivajo in prelivajo, da bi se odlila v vodnjak brez dna, v katerem je vse več dolgov in potreb, vse manj pa dobrih gospodarstvenikov in vse več katanaca. Ampak komu je mar za vse to. Naj bo sever ali jug, oblast je oblast, a oblast je slast. Gospodarstvu ostane le, da počaka boljše čase, čase, ko ga bo nekdo slišal in uslišal. Do takrat pa glasujemo za Pluralizem.

Vasvija Jovanović

Kako do manjših stroškov energije

PETER POSINEK, energetika

Ker stroški vseh vrst energije v zadnjem času nenormalno naraščajo, postaja to velik problem za podjetje. Na vhodne stroške žal nimamo dosti vpliva, lahko pa precej pripomoremo k izboljšanju ekonomskega položaja v podjetju z racionalnejšo rabo vseh energentov.

Na problem moramo gledati z vidika proizvodnje, distribucije in porabe. Glede proizvodnje in distribucije lahko ugotovimo, da je stanje podobno, kot v večini starejših podjetij, ki so se stalno dograjevala in širila. Pri tem se je energetska baza širila z določeno časovno zakasnitvijo, oziroma ko je določenega energenta začelo primanjkovati. Poleg tega pa je velik del naših energetskih naprav in magistralnega omrežja zelo izrabljen, tako da je v takih pogojih težko zagotavljati optimalno poslovanje in redno oskrbo z energijo. S tem v zvezi je treba opozoriti, da bo imelo nadaljnje reduciranje vzdrževalne službe in slaba založenost z nujnimi rezervinimi deli, za posledico višje stroške poslovanja.

Glede porabe energentov pa moramo ločiti tehnološko in osebno. Tehnološka poraba je predvsem odvisna od tehničnega nivoja in dotrajanosti posameznih tehnoloških linij, verjetno pa tudi od načina vodenja naprav. Osebna poraba pa je strošek, na katerega vsak član kolektiva bistveno vpliva in to brez dodatnih vlaganj, kar je v danem gospodarskem položaju zelo pomembno.

Konkretni kratkoročni ukrepi za zmanjšanje porabe posameznih vrst energentov:

PITNA VODA
- na črpališču NIVO zagotoviti kvalitetnejšo industrijsko (dekantirano) vodo in s tem možnost prehoda s tehnološke

pitne na industrijsko,

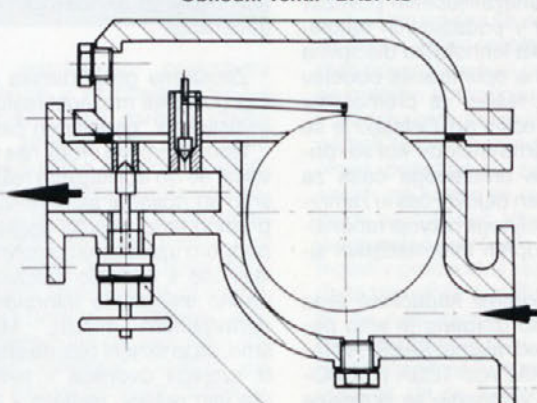
- zaslepiti stare in manj uporabljene cevovode in vgraditi dodatne števec, vsaj za večje porabnike,
- optimirati število sanitarnih prostorov oziroma porabnikov pitne vode,
- v okviru vzdrževanja določiti ekipo, ki bo skrbela za kontinuirano popravilo pip, izplakovalnikov in tušev,
- na pipah, ki služijo samo za umivanje, vgraditi dušilke ali »novaflow« sistem, kar zagotavlja najmanj 30 odstotni prihranek,
- zagotoviti nadzor nad zapiranjem pip oziroma izvajanjem popravil.

PARA

- zaslepiti parovode, katerih racionalnost je zaradi velike oddaljenosti uporabnika vprašljiva,
- pospešiti obnovo toplotne izolacije parovodov,
- zagotoviti kvalitetnejšo armaturo, zlasti kondenčne lonce, kajti stroški toplotnih izgub in vzdrževanja pri domači opremi so preveliki.

Pri tem je treba opozoriti na manjše ali večje »oblake« pare, ki se v zimskem času pojavljajo praktično pri vseh direktnih porabnikih pare. Tu moramo ločiti paro od sopare. Ker v podjetju nimamo rešenega vračanja kondenzata, pri normalnem delovanju kondenčnega lonca izteka kondenzat v kanal in se v kontaktu s hladnim zrakom upari. To sicer ni videti lepo, vendar tega kratkoročno brez večjih vlaganj ni mogoče preprečiti. Če pa je kondenčni lonec v okvari, ali če je odprt obhodni ventil - »bajpas« (glej sliko), pa para direktno izhaja in to predstavlja velike izgube.

Obhodni ventil »BAJPAS«

KONDENČNI LONEC

Znižali transportne stroške

MILAN AMON, transport

Včasih v Cinkarni nismo toliko spremljali stroškov, sedaj pa jih skušamo kolikor se le da zmanjšati na vseh področjih. V transportu skrbno vodimo evidenco vseh storitev, vsake toliko časa pa tudi nagradimo delavce, ki skrbno upravljajo z vozili.

Na osnovi analiz v notranjem transportu smo zmanjšali število praznih voženj na poti med obrati in skladišči. Ugotovili smo, da porabimo trikrat več časa za nakladanje in razkladanje od časa prevoza, zato bi bilo smotno čas te operacije skrajšati. Vendar sami na to nimamo vpliva, ampak bi morali priti do večje koordinacije med proizvodnjo in skladišči.

Vožnje v notranjem transportu bi lahko še zmanjšali, če bi na primer zgradili razkladalno zapornico pri valjarni, kar že dve leti načrtujemo. Bil bi le začetni strošek za izgradnjo, potem pa bi se poznalo pri stroških, ker bi odpadli prevozi cinka iz skladišča do valjarne. Z organizacijo centralnega skladišča smo si v tem pogledu naredili pravzaprav medvedjo uslugo, ker le-ta leži na koncu tovarne. Seveda pa so transportni stroški visoki tudi zaradi visokih zalog končnih izdelkov, saj moramo iskati

skladišča celo izven tovarne. Veliko pa smo naredili na področju delovne sile. Že od leta 1985 v celotni PE zmanjšujemo število zaposlenih, tudi v režiji. Še več, voznike osebnih avtomobilov in voznike v zunanem prometu zaposluje po potrebnem delovnem času. Kadar je potrebno vozijo, drugače so doma. Skupaj z nabavno službo v Marketingu pa tudi zmanjšujemo cene za prevoze surovin in repromateriala iz vseh predelov Jugoslavije.

Tudi na področju voznega parka smo zmanjšali stroške. Dve vagonski cisterni, ki sta bili prvotno namenjeni za prevoz žveplove kisline, nam je naša gumarnica preuredila za prevoz solne kisline. Zaradi manjšega prometa s cisternami za prevoz žveplove kisline smo 15. cisternam odjavili zavarovanje in plačilo prispevkov ter jih postavili na stranski tir. Prav toliko pa smo jih dali za tri mesece v zakup Feršpedu Skopje ter zaračunali najemnino. Trenutno se dogovarjamo z Incelom iz Banja Luke za zakup teh cistern za nadaljnjih 6 mesecev.

Zaradi zaprtja rudnika urana Žirovski vrh, ki je bil odjemalec naše kisline, imamo prosti dve avtomobilski cisterni. O usodi teh pa bomo odločali prihodnje leto, ko bodo sklenjene vse prodajne pogodbe.

Če bi vsaj polovico kamionov, ki so bili namenjeni za prevoz pirinčnih ogorkov, zamenjali za »kesonerje«, bi lahko opravljali storitve izven tovarne. Za osebne avtomobile menim, da niso dovolj izkoriščeni. Učinkoviteje bi bilo, če bi bila njihova uporaba organizirana v smislu rent a car, ker sem prepričan, da bi jih tako lahko za kakšno vozilo zmanjšali.

Za vse to je skrbela na hitro in spontano oblikovana operativna skupina, v kateri so bili Glušič, Perčič, Markovič in Toš. V Cinkarno je spontano prišla tudi večina direktorjev, vodij služb in obratov, ki so tudi organizirali stalno kontrolo. V stalni pripravljenosti so bili vzdrževalci, šoferji iz Transporta, na pomoč je prišla skupina delavcev iz samskega doma. S pomočjo radijske zveze, preko katere so si operativna skupina, gasilci in varnostniki lahko izmenjavali informacije, je veliko prispevala k učinkovitosti reševanja.

Vodna ujma pa je pokazala tudi na nekaj pomanjkljivosti, ki bi jih bilo potrebno preventivno odpraviti, da bi bili bolj pripravljeni. Franc Glušič, vodja službe za varstvo pri delu in požarno varnost ugotavlja, da imamo premalo mesta opazovanja podtalnice. Meni, da bi bilo potrebno dvigniti zemeljski nasip ob reki Hudinji in visokonapetostni kabel preko reke. Celjska povodenj je namreč

izkušnja, na katero moramo v bodoče biti bolj pripravljeni.

Slavko ŠTINGELJ, profesionalni gasilec v Cinkarni in hkrati član gasilskega društva Gaberje, pravi, da je reševal neprenehoma 6 dni. Vmes je spal samo 12 ur. Črpal je vodo iz kletnih prostorov in reševal ljudi ter njihovo premoženje v Celju, poleg tega pa je opravljal še službene dolžnosti.

Skladišča so prepolna

MAKSIM NIKOLIČ, skladišča

V skladiščnem poslovanju smo v zadnjih letih veliko naredili. Na visoke stroške pa seveda trenutno zelo vpliva zaloga titanovega dioksida, ki jo imamo trenutno na sedmih mestih. Sodobno skladiščenje smo uredili povsod, razen v humovitu, kjer pakirajo na star način, zato pa moramo proizvode štirikrat prelagati. Dodatno bi lahko uredili skladišče v starem delu, kjer je potrebno popraviti streho. Tam bi lahko skladiščili cinkovo belilo in cinkove izdelke iz bližnje proizvodnje, saj teh ne bi bilo treba več voziti v novi del.

Pri reorganizaciji skladiščnega poslovanja smo soodgovornost pri nakladanju in razkladanju prenesli na DE Marketing, ker sedaj nadure nastajajo na njihovo zahtevo. Toda izjeme niso več pravilo. Zahteve po razkladanju ali nakladanju prihajajo večinoma zaradi carinskih zastojev.

Veliko znižanje stroškov, posodobitev dela in enostavnost dela je prinesla uvedba računalniške obdelave podatkov. Na tem področju si želimo še nadaljni napredek, saj bi lahko imeli material razvrščen v računalniku po regalih.

Zaradi lokacijske razdrobljenosti so še vedno veliki transportni stroški. Včasih se celo lovimo pri lokacijah prihoda blaga na pravi tir.

V enem letu smo zmanjšali zaposlenost z naravno fluktuacijo za 30 odstotkov. Še vedno pa predstavljajo problem invalidi, ki niso sposobni fizičnega dela in razne omejitve pri delu. Ti ljudje niso dovolj izkoriščeni. Potrebno bi jih bilo prekalificirati oz. prerazporediti tako, da bo njihov izkoristek popoln. Pogrešam tudi večjo gibljivost delovne sile. Če na primer v skladišču trenutno potrebujemo fizičnega delavca, ga ni na voljo v nobenem obratu, pa četudi obrat ne dela.

Gledano splošno je višina stroškov predvsem odvisna od ravnanja posameznika. Pri nas bi lahko na primer bolj pazili na porabo goriva, olja, maziva, porabili bi se dalo manj zaščitnih sredstev. Prav bi bilo, da bi vsak viličar imel svojega upravljalca. Sedaj pa ugotavljamo, da se najmanj racionalno izkoriščajo prav v proizvodnji. V skladiščih imamo 20 viličarjev, pa lahko rečem, da imamo na njih zelo malo popravil.

Katastrofalna poplava opozorila na nekaj problemov

Čeprav je voda Hudinje 1. novembra v Cinkarni precej narasla, ni bilo kritično. Reka je grozila z izlitiem v novem delu, ter ogrožala preko nje speljan visokonapetostni kabel, po katerem dobi novi del električno energijo. Grozila je tudi podtalnica, ki je delno zalila prostore pod jedilnico, klet pod upravo, ter spodnje prostore keramike. Ogrožena in poplavljen je bila PE Kemija v Mozirju, z zalitjem pa je voda grozila tudi samskemu domu.

Potrebna je bila pripravljenost na najhujše, zato se je v preventivni nadzor takoj vključila profesionalna gasilska enota, ki je opravila levji delež vseh opravil. Ves tisti dan so črpali talnico iz omenjenih spodnjih prostorov, pripravljali so se celo za izdelavo

nasipa ter opazovali vse objekte, ki so bili najbolj izpostavljeni morebitnem zalitju. Cinkarna je bila ob najvišjem vodostaju odrezana od ostalih delov mesta. Istočasno so gasilci pomagali reševati tudi v Kemiji v Mozirju in samskem domu na Ribarjevi ulici.

Dileme določil kolektivne pogodbe Vse je odvisno od dogovora

Ker se bliža podpis kolektivne pogodbe, ki velja za vse, tudi za nečlane sindikata, vas želim opozoriti na zadrege, do katerih prihaja pri pogajanjih med sindikatom in vodstvom. Na posvetu novinarjev v podjetjih s članom predsedstva Sveta ZSSS Gregorjem Mikličem, sem izkoristila pogovor tudi za naš časopis.

Vsak delavec bo moral skleniti pogodbo o zaposlitvi. Kaj bo ta vsebovala?

V njej bodo zapisani delovni odnosi med delavcem in podjetjem, to je delitev delovnega mesta, pogoji dela, skratka vse, kar je povezano z delom, o pravicah, obveznostih in odgovornostih tako delavca kot podjetja. Ker morajo biti te pogodbe strokovno temeljito pripravljene, je rok za sklenitev prestavljen na 1. junij 1991. Delavec, ki meni, da so mu v tej pogodbi kršene pravice, se mora s pritožbo obrniti neposredno na pristojno sodišče združenega dela, ne pa več na delavski svet.

Kakšna bo potem funkcija delavskega sveta?

Samoupravljanje imamo le še v družbenih podjetjih. Delavski svet bo v zasebnih podjetjih lahko deloval le, če bo to določala kolektivna pogodba. Ker se bodo drugo leto družbena podjetja morala preformirati v kapitalske družbe, delavskega sveta kot takega ne bo več. Torej ne bo več sodelovanja delavcev pri upravljanju.

Največ odprtih vprašanj je v tarifnem delu kolektivne pogodbe, kar je tudi najbolj boleče pri delavcu. Na kaj morajo paziti pogajalci?

Če sledimo pogajanjem, bi lahko rekli, da gre za iskanje nekih bližnjic, ki niso najbolj skladne s cilji kolektivne pogodbe in varstvenimi predpisi. Najpomembnejše je razvrščanje delavcev v tarifne skupine. Nesporno je, da je osnova za razvrstitev delavca v skupino strokovna izobrazba, ki se zahteva za delovno mesto, na katerega je delavec razporejen, ne glede na to, kakšno izobrazbo dejansko ima. Ponekod se skuša uveljaviti prav obratno.

Kolikšen osebni dohodek zagotavlja kolektivna pogodba po tarifnih razredih? Enak kot doslej?

Kolektivna pogodba zagotavlja enak OD po tarifnih razredih. Vendar se podjetja poslužujejo različnih načinov, da bi se temu izognila. Nekatera podjetja na hitro izpeljejo reorganizacijo ter pretiravajo v razponih. Često se sklicujejo na 17. člen Zveznega za-

kona o delovnih razmerjih, ki pravi, da se zaradi nujnih potreb delavca lahko razporedi na katerokoli delovno mesto, ki ustreza strokovni izobrazbi. Potem pa naredijo tako, da ga razporedijo na manj plačana dela, spremenijo mu opis, opravlja pa praktično enako delo kot prej. Poslužujejo pa se tudi razporejanja delavca na izobrazbo, kakršno dejansko ima.

Doslej je družbeni dogovor določal osnovo OD, kolektivna pogodba pa določa minimalni OD v vsakem tarifnem razredu. Kakšna je ta osnova?

Pri razvrščanju delavcev so odprta tudi vprašanja OD. Akontacija in OD ni isto. Osnova akontacije je analitična ocena, kamor štejejo izobrazbo, delovne izkušnje, odgovornost, pogoje dela itd. V osnovo OD pa v kolektivni pogodbi ni vsebovanih pogojev dela.

Kolikšen je lahko najvišji OD v tarifnem razredu? Je neomejen?

Za vsako tarifno skupino je določen najnižji OD. Navzgor meje ni. Nekdo, ki je razporejen v drugo skupino lahko doseže na primer celo četrto skupino. V kolektivni pogodbi nismo rešili tega problema, predvsem pa do kakšne višine lahko pridejo vodstveni delavci, obratovodje, skratka delavci s posebnimi pooblastili.

Ali bodo OD tajni?

Tajnost OD nima nobene pravne in drugačne osnove. Vsi OD, to je osnova, dodatki, merila in kriteriji za skupinsko in individualno uspešnost so javni, ker so vsi elementi v kolektivni pogodbi navedeni. Sindikat lahko kadarkoli zahteva v pogled v OD. Tako si lahko na osnovi teh elementov vsak delavec izračuna OD.

Kako se bodo izhodiščni OD povečevali v republiki?

Merilo bo rast življenjskih stroškov. Izhodiščne osnove bodo glede na to takoj višje za ustrezen odstotek.

Ali ima pri sklepanju pogodb svojo vlogo tudi DS?

DS lahko sprejme pravilnik, ki ima iste pravine kot pogodba. Ven-

Tarifni razredi

- I. enostavna dela
- II. manj zahtevna dela
- III. srednje zahtevna dela
- IV. zahtevna dela
- V. bolj zahtevna dela
- VI. zelo zahtevna dela
- VII. visoko zahtevna dela
- VIII. najbolj zahtevna dela
- IX. izjemno pomembna, najbolj zahtevna dela

Prejeli smo:

Odstopna izjava

Obveščam člane predsedstva sindikata Cinkarne, IO sindikata, ter vse ostale člane svobodnega sindikata Cinkarne, da odstopam s funkcije člana predsedstva sindikata Cinkarne Celje.

Razlog za moj odstop je nestrinjanje z načinom dela članov predsedstva, posebej pa njegovega predsednika, ki tudi usmerja in koordinira to delo.

Zaradi boljšega razumevanja bom naštel nekaj osnovnih točk, s katerimi se ne strinjam.

– **Predsedstvo se še vedno ukvarja z formalnimi nepomembnimi stvarmi** po realsocialističnem vzorcu, ki mu jemlje veliko časa, ustvarja videz velike aktivnosti, koristi od vsega tega pa ni nobene, vsaj za tiste ne, katerim je sindikat namenjen in zaradi česa so postali člani sindikata.

– **Organiziranost sindikalnih skupin** sama po sebi vodi v apatičnost članstva, saj je jasno, da npr. proizvodni delavci in inženirji v isti sindikalni skupini ne morejo imeti enakih interesov.

– **Neangažiranje zaupnikov** po poslovnih enotah, kajti ti bi morali biti gonilna sila za sindikalno delo PE, predsedstvo pa pogajalno telo med sindikatom in vodstvom podjetja.

– **Nimamo stikov z sindikati** drugih podjetij naše branže v Celju ali širše, niti s sindikatom, ki prav tako deluje znotraj našega podjetja. Če so nam cilji enaki in to je zaščita zaposlenih pred lastniki podjetij, je tako sodelovanje več kot nujno.

Franc Šinko

Uveljavljanje kolektivne pogodbe Kako in kaj z viški

Na naša vprašanja odgovarjata ALENKA PREGELJ, dipl. psih., vodja kadrovske službe in JOŽE HROVATIN, organizator sistema delitve osebnih dohodkov.

Cinkarna je že leta 1985 začela zmanjševati število zaposlenih, kar gotovo vpliva na sedanje razmere, da niso tako boleče. Kako ocenjujete nadaljnji potek zaposlovanja v letu 1991 v normalnih razmerah?

Cinkarna resnično že od leta 1985 vodi restriktivnejšo kadrovsko politiko, saj smo od navedenega leta znižali število zaposlenih za 13,5 %, ter ob tem ohranili oziroma izboljšali kvalifikacijsko strukturo.

Vendar so tudi nas negativne tržno politične razmere v širši družbeni skupnosti prehiteli in smo že v razkoraku med optimalno proizvodnjo in prodajo ter številom zaposlenih. V letu 1991 ne pričakujemo normalnih razmer poslovanja in zaposlovanja. Še naprej bomo kadrovske ostali zaprti oziroma bomo skušali zmanjševati število zaposlenih v smislu naravne fluktuacije. Ob morebitnem poslabšanju razmer pa so možni tudi že restriktivnejši ukrepi, kar pa seveda ne bo veljalo za eventualne nove projekte.

Kdaj nastopijo takšne razmere, da so nujni posegi po odpuščanju?

Če gledamo strogo ekonomsko-koliko in kakšne stroške prenese določen prodajni izdelek - lahko zaključimo, da so razmere, ki bi narekovale uvedbo ukrepov, kot je odpuščanje zaposlenih, že nastopile. Proizvodnja je v letošnjem letu padla za 20 %, zaposleni le za 7 % - za oceno ekonomičnosti poslovanja so ti razkoraki dovolj očitni. Ker smo v nekem vmesnem obdobju prehoda v tržno gospodarstvo, bomo skušali z vsemi možnimi ukrepi zniževati stroške poslovanja, dvigovati kakovost izdelkov, iskati nove možnosti prodaje, iskati nove izdelke ipd. Ukrepe odpuščanja zaposlenih je predviden le kot najsrajnejša varianta. Vendar, da do nje ne bi prišlo, lahko in moramo narediti še veliko na vseh področjih poslovanja.

Že samo podatek, da se odstotek odsotnosti z dela letno dviguje in da znaša v letošnjem letu že 22 % - to poenostavljeno pomeni, da je v našem podjetju vsak dan odsotnih 450 delavcev (polovico od tega so bolniške), pove dovolj. Povedano v številkah, je to letno okoli deset milijonov mark. To pomeni na eni strani, da je možno poslovati z znatno manjšim števi-

lom ljudi kot nas dejansko je, in na drugi strani, ta odsotnost tudi pomeni, da v podjetju žal še ni dovolj visoke zavesti in motivov prebroditi krizo tudi z lastnim angažiranjem.

Kakšne kriterije bo Cinkarna izbrala v primeru, če bo morala odpuščati delavce?

Cinkarna bo ravnala v skladu z usmeritvami splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo, kjer je temeljni kriterij za ohranitev zaposlitve delovna uspešnost, nadaljnji kriteriji so: strokovna izobrazba oz. usposobljenost za delo, delovne izkušnje, delovna doba, zdravstveno stanje, socialno stanje. Vsak od navedenih kriterijev je v pogodbi podrobneje opredeljen. Cinkarna ima v osnutku pripravljen pravilnik, ki ga bomo posredovali kot prilogo k naši kolektivni pogodbi.

Sredi prihodnjega leta bomo delavci morali skleniti pogodbo o zaposlitvi. Kaj na kratko bo ta vsebovala in kako se na to pripravljamo?

Pogodbo o zaposlitvi iže imamo izdelano in vsebuje naslednja bistvena poglavja o

- sklenitvi delovnega razmerja
- osebnem dohodku
- dopustu
- izobraževanju
- konkurenčni klavzuli

Kakšne bodo v pogodbi o zaposlitvi obveznosti delavca glede strokovne izobrazbe, če njegova dosedanja ne ustreza delovnemu mestu, ki ga opravlja?

Izobrazba z novo zakonodajo pridobiva na pomenu. Zaposlovanje in razporejanje v normativnih aktih je možno le na osnovi ustrezne izobrazbe. Praksa bo verjetno poznala izjeme in upoštevala delovno uspešnost. Ker pa so zahteve v našem podjetju bile 1983 leta ob uveljavljanju nove metodologije vrednotenja del visoke oziroma previsoke, saj je odstopanje od zahtevane izobrazbe 55 %, bomo z novimi organizacijskimi posegi v letu 1991 tudi kvalifikacijske zahteve znivelirali.

Nekaj splošnih značilnosti našega osnutka podjetniške kolektivne pogodbe.

Podjetniška kolektivna pogodba velja za vse zaposlene v pod-

jetju. Tarifni del te pogodbe pa ne velja za poslovodne delavce podjetja in delavce s posebnimi pooblastili, časovna veljavnost v osnutku še ni opredeljena. Splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo ima veljavnost tarifnega dela opredeljeno do 31. 3. 1991 (v nadaljevanju SKPG).

S podjetniško kolektivno pogodbo urejamo pravila oziroma postopke za:

- sklenitev delovnega razmerja
- pogodbe o zaposlitvi
- poizkusno delo
- način za delo pripravnikov
- postopki za ugotavljanje usposobljenosti delavcev za opravljanje del
- razporejanje in prerazporejanje delavcev
- pravice delavcev, katerih delo postane nepotrebno
- dolžina obveznega dela na teden (40 h)
- pravice do izredne odsotnosti iz dela z in brez nadomestila
- dolžina letnega dopusta
- oblike možnih motivacij za dobro delo, ipd.

Podjetniška kolektivna pogodba naj bi torej urejevala vso problematiko, ki so jo doslej urejevali samoupravni sporazumi in pravilniki o delovnih razmerjih, o delitvi OD in SP, o disciplinskih zadevah...

Posebnost našega osnutka podjetniške KP je v tarifnem delu. Razvrstitev vseh obstoječih del v obvezujoče tarifne razrede devetih zahtevnostnih skupin s pripadajočimi indeksnimi razmerji do najenostavnejšega dela. Ta relativna razmerja so dejansko preslikava dosedanjih indeksov zahtevnosti dela z upoštevanjem pogojev, v katerih se posamezno delo opravlja (hrup, prah, umazanja, velik fizični napor, vročina, bleščeča svetloba...), zaradi česar so v naši kolektivni pogodbi relativna razmerja do najenostavnejšega dela višja za 10 do 50 % v primerjavi z določili SKPG.

Posebnost je tudi v določilu, da je ugotovljeno uspešnost možno izplačevati le do Fu 1,10 v povprečju za organizacijsko enoto. Posameznik pa lahko v izjemnih primerih doseže in se mu tudi obračuna do višine Fu 1,50. Noviteta v naši KP je tudi določilo motivacije za pripadnost podjetju, saj v ta namen služi določilo, da za vsako leto dela v Cinkarni pripada delavcu 0,1 % povečanja OOD (procenata se seštejeta skupaj s % za skupno delovno dobo - 0,5 % na leto).

Z osnutkom podjetniške kolektivne pogodbe je omogočeno delo pripravnikom tudi na volonterski način, če se pripravnik s podpisom pogodbe o zaposlitvi strinja. Mentorji in inštruktorji prejema motivacijo v ustreznem odstotku

od OOD inštruktorja oz. mentorja in ne od povprečja zaposlenih v gospodarstvu RS kot dosedaj. Razčlenjeni so tudi parametri o dodelitvi letnega dopusta, ki pa se bistveno ne razlikujejo od dosedanjih določil v Pravilniku o delovnih razmerjih.

Na tem mestu velja opozoriti tudi na to, da določila 49. čl. osnutka podjetniške kolektivne pogodbe veljajo le do reorganizacije podjetja, ki bo predvidoma v naslednjem letu. Sočasno z reorganizacijo se bo namreč izvedla tudi ocena zahtevnosti delovnih mest po sumarni metodi, ki pa ne bo vsebovala elementov določenih v 4. točki 35. čl SKPG (napori in pogoji v katerih se delo opravlja), ker po teh določilih pripadajo dodatki na OOD v dogovorjenih odstotkih.

Vsebinsko ostalih določil osnutka podjetniške KP so skladna s SKPG.

Že o sklepanju kolektivne pogodbe so dileme, ali jih bo podjetje sklepalo s sindikatom (katerim) ali bo sprejemal odgovarjajoči akt kar delavski svet?

Cinkarna se je že na osnovi zakona o podjetjih opredelila in tudi registrirala kot DRUŽBENO PODJETJE, saj posluje skoraj izključno z družbenimi sredstvi. Do razrešitve novega titularja dosedanje družbene lastnine, upravlja s to lastnino organ upravljanja oz. od njega pooblaščen poslovodni organ. Sledeč dejstvu naj bi (v kolikor bo »podjetniška KP«) bili stranki te pogodbe in s tem tudi podpisnika organ upravljanja oz. od njega pooblaščen oseba (gen. direktor) in sindikat.

Najbolj boleče bo najbrž razvrščanje delavcev v tarifne razrede. Ali so tipična delovna mesta v splošni in panožni pogodbi primerljiva z našimi uveljavljenimi?

Zaradi avtomatične preslikave naših indeksov zahtevnosti vseh del v sedanjem vsklajevanju s SKPG ne bi smelo biti boleče, če smo vsaj kolikor toliko osebno pošteno in imamo kanček morale.

Kaj se bo štelo v osnovo OD (minimalni neto OD v tarifnem razredu)? Bo to dosedanja akontacija OD v celoti (vključno s pogoji dela)?

Osnovni osebni dohodek (OOD) za november 1990 po SKPG bi bil 6554 din, pomnožen z indeksom zahtevnosti za posamezni plačilni razred, izražen v bruto vrednosti. Na ta OOD se »nalaga« še odstotek za delovno dobo (ves delovni čas prebit na delu), odstotek za posebne pogoje dela - nedeljsko, nočno popoldansko delo (za nadpovprečno učinkovitost (povprečje 1,00).

Se lahko prilagodimo in spremenimo poklic?

Se lahko človek, ki je še do včeraj trdil, da ga ne morejo tako malo plačati, kot lahko malo naredi, kar čez noč spremeni v podjetnika? In ali je štiridesetletno socialistično obdobje pustilo v naši duševnosti kakšno sled, ki ovira prehod v podjetništvo?

To sta vprašanji, ki danes marsikomu rojita po glavi, ko hoče iz sebe še zadnji trenutek kaj narediti, uresničiti svoje sanje, da ne bi ostal na obrobju naše družbe.

Zdelo se nam je prav malo bolj podrobno pogledati v ta vidik. Našli smo prispevek Irene Marinko iz Agencije Leila (svetovalna agencija trga delovne sile), v katerem razmišlja, kako je potrebno prilagoditi ponudbo delovne sile gospodarstvu, kjer se pojavljajo presežki.

Dokler nismo imeli tržnega gospodarstva, tudi ni bilo trga delovne sile, oba pa se naglo približujeta. Razvoj trga delovne sile zavira mišljenje ljudi, ki so se v letih samoupravljanja seznanjali predvsem s pravicami, le malo pa z dolžnostmi. Kar vprašajmo se kolikokrat pomislimo in govorimo (ob kavi) o izboljšanju lastnega dela? Redko. Razprava se navadno konča raje z obtožbo direktorja, češ da ne zna organizirati dela. Ti pa se vse bolj zavedajo, da je delo najboljše organizirati z odpustom delavcev.

Tisti, ki mislijo, da mora potem družba preskrbeti zanje delo, so premalo samokritični. Če človek hoče jesti, mora delati. Zato si mora zaposlitev iskati sam in pri tem uporabiti vse svoje sposobnosti.

Položaj na trgu delovne sile kaže, da še marsikdo ni dojel pomena trga, da izdelkov slabe kakovosti ni mogoče prodati, prav tako ne stvari, s katerimi je trg preveč zasičen.

Gospa Marinko piše, da je v tem času v Sloveniji na trgu preveč administrativne delovne sile.

Tudi vsi, ki nimajo posebnih delovnih ambicij, veliko mladih, ki zaradi pomanjkanja delovnih izkušenj ne dobijo takoj poklica primerne mesta, pa tudi veliko prodajalk, šivilj, kemijskih, gradbenih, lesarskih in drugih delavcev se zanima za administrativno delo. Ne moremo reči, da se zdaj zapirajo vsa administrativna dela, nasprotno, zasebne delovne organizacije zelo potrebujejo tajnice. Po izobrazbi bi prej naštetih administrativni kadri popolnoma ustrezali, vendar zahtevajo zasebniki kompletne, samostojne, zanesljive osebe, ki znajo vsaj en tuj jezik, dobro tipkajo, poznajo računalnik in druge piarniške stroje, vodenje pošte, komuniciranje po telefonu, se prijetno vedejo, znajo voditi blagajno in po potrebi druga manjša računovodska dela. Pri preizkusu pa se pokaže, da znanje strojepisja ni ravno dobro, da kandidati ne znajo jezika, da imajo težave s številkami itd. Zgodi se tudi, da deloda-

jalci zahtevajo vsaj enotedenski preizkus. Nikomur niti na misel ne pride, da bi vzel proste ure ali dopust in delodajalcu pokazal svoje znanje in dobro voljo. Nekaterim se zdi celo žaljivo, če jih bodoči delodajalec želi preizkusiti.

Značilen za naše razmere je tudi primer delavcev, zaposlenih v nekdanjih velikih delovnih organizacijah. Delo v teh podjetjih je bilo tako razcepljeno, da je vsak posameznik opravljal le ozek segment delovnega procesa, na primer, poznal le del kontnega plana, devizno kontrolo, obračun osebnih dohodkov itd. Pri tem so nekateri povsem izgubili občutek za gledanje na delo kot na celoto, pri čemer je treba upoštevati vse dejavnike, kar je povezano tudi z večjo zahtevnostjo in odgovornostjo. Marsikdo, ki je doslej sicer veljal za dobro delovno moč, preživlja težke trenutke: v banki je postal tehnološki presežek, zadnjih deset let pa je opravljal le kontrolo izvoznih dokumentov. Tega dela v podjetju ne more dobiti, ker ga ni - v banki pa je odveč. Jasno je, da bo treba začeti s čisto drugačnim delom in dopolniti izobrazbo. Vendar se nekaterim zdi popolnoma nesprejemljivo, da bi se potegovali za komercialna ali vodstvena mesta in se zanje dodatno usposobili. Tudi pri tehnoloških obstaja odpor do komercialnega dela. Ljudi zanima le tehnologija, ne pa to, da bi se »potikali po terenu, imeli neredno prehrano, skrbeti morajo za družino, pa še za tuj jezik nimajo smisla...«

V nekaterih primerih je razmerje med ponudbo in povpraševanjem po posameznih profilih že kar absurdno, na primer na tekstil-

nem področju. Tam je veliko povpraševanje po šiviljah, vendar ni delovne sile. Čeprav vsako leto konča šolanje kar nekaj letnikov šivilj, se nekatere raje zaposlijo v administraciji, druge pa študirajo naprej. Pri tem je tako za administracijo kakor za inženirje tekstilne tehnologije ali oblikovalce premalo dela. Šivilje pa bi ga dobile, kolikor bi ga hotele ali zmogle.

V vseh teh primerih je bistveno vprašanje, ali se je posameznik pripravljen prilagoditi tudi drugačnemu, manj udobnemu okolju, v katerem se bo počutil manj varnega, in pri tem aktivno sodelovati s primernim vedenjem, došolanjem in podobnim, ali pa bo pasivno sprejemal podporo in čakal, da se bo družba prilagodila njemu (»saj ni študiral zato, da bi se moral potem prekvalificirati«).

V času dogovornega gospodarstva je marsikdo menil, da se bo dalo vlado prepričati, naj odpira delovna mesta za posamezne vrste kadrov. Takšno miselnost srečujemo še zdaj, čeprav se v okviru sindikatov pojavljajo tudi gibanja za prekvalifikacijo delavcev. Vendar bo težko doseči bistven napredek, dokler ne bo popolnoma jasno, da je treba prilagoditi ponudbo delovne sile gospodarstvu in ne narobe.

Selektivni pristop

Darko KOŠAK, vzdrževanje

»Naše delo je skrbeti, da naprave, ki jih vzdržujemo, nemočno opravljajo svojo funkcijo. Da bi zmanjšali stroške, je potrebno imeti selektivni pristop do realizacije nalog. Selekcija pa mora biti seveda dobro premišljena, da z zmanjševanjem aktivnosti ne povzročamo manjše obratovalne sposobnosti proizvodnih enot. Ozreti se je potrebno seveda tudi nase i strmeti zavedno boljšim izkoriščanjem delovnega časa.

Kako zmanjšati stroške na ravni podjetja? Podjetje je zapleten mehanizem, katerega delovanje je potrebno zelo dobro poznati, da bi lahko koristno predlagali, kako brez posledic za daljše obdobje zmanjšati stroške. Zato je tako vprašanje

potrebno postaviti odgovornim. Trdim pa, da bi bilo splošno koristno, da končno tudi na delovnem mestu izkoristimo privzgojeno varčnost.

INOVACIJA

Dva predloga cinkarniških uniform na sejmu

[illegible]

»Jet Grounting« Temeljenje prvič v Cinkarni

V okviru gradbenih del pri investiciji nadomeščanja izrabljene opreme v proizvodnji TiO_2 , kjer bomo nadomestili dosedanje rotacijske vakuum filtre z novima avtomatskima napravama Choquenot, smo izvršili predvideno temeljenje s sistemom pilotiranja, ki je bilo prvič izvedeno na sorazmerno nov in neobičajen način.

Klasično pilotiranje z zabijanjem ali vrtanjem, zaradi premalo prostora pod kalcinirkama in predvsem zaradi zahteve za nemoteno in neprekinjeno proizvodnjo brez vibracij, ni prišlo v poštev.

Zato smo skupaj s projektantom IB iz Ljubljane, predvideli pilotiranje s sistemom jet grounting, ki nam ga je ponudil in izvršil Zavod za raziskavo materiala in konstrukcij iz Ljubljane. Prednosti tega sistema so, da uporablja na mestu pilotiranja samo malo vrtalno garnituro, ki lahko pilotira na omejenem prostoru, ob obstoječih stenah in objektih, brez škodljivega vpliva nanje. Zato je najprimernejši za sanacije in adaptacije.

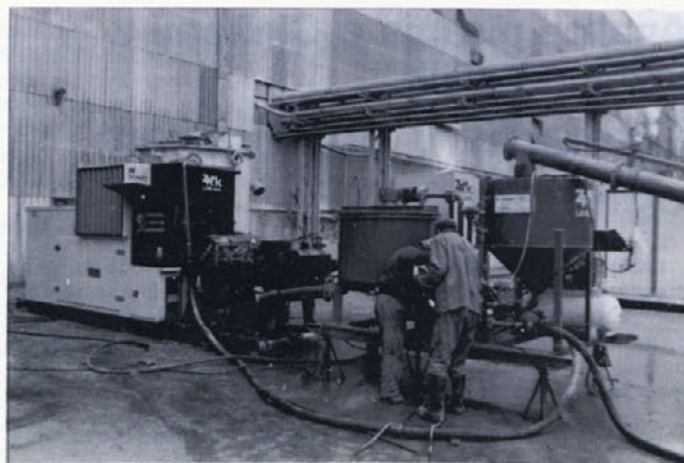
Pri nas je ZRMK delo opravil z zamudo, saj je pred tem, zaradi višje sile moral in tudi uspešno izvedel sanacijo nasipa za železniško progo Jesenice - Nova Gorica, na nedostopnem mestu neposredno ob reki Soči, ki ga je ob poplavih 1. novembra odneslo.

Za temelje nosilne jeklene konstrukcije projekta Choquenot je ZRMK pri nas izvedel deset pilo-

tov do globine 10 m. Pri vsakem pilotu je delovna skupina ZRMK najprej s svedrom, ki ima posebno glavo s šobami, do predvidene globine izvrtala luknjo. Nato so sveder s kroglo zaprli in ga priključili na visokotlačno črpalko, ki je posebej pripravljeno cementno malto s pritiskom do 400 bar injektirala v vrtno. Vloga svedra, ki so ga med vrtanjem enakomerno dvigovali je bila, da je cementno malto preko šob injektiral v okolico vrtnice. S tem je v odvisnosti od kakovosti sestave tal na posamezni globini ustvaril širši ali ožji steber-pilot. V še svež pilot so z isto vrtalno napravo potisnili cev do enake globine. Cev ostane v pilotu in predstavlja njegovo armaturo. Takšen pilot je še potresno odporen.

Cena takšnega pilota znaša okrog 360 DEM za globinski meter. Glave pilotov bo Ingrad Celje, ki izvaja ostala gradbena dela, vključil v temelje nosilne jeklene konstrukcije, ki pa jo izvaja Monter iz Dravograda. Zaradi opisane zamude bodo dela zaključena šele v januarju 1991.

Dani PODPEČAN

Mešalnica in črpalka za injekcijsko maso

Priprave na letošnjo kurilno sezono

Za ekologe pomeni zimska kurilna sezona obdobje, ko se še bolj intenzivno kot ponavadi ukvarjamo z vzroki za onesnažen zrak in z zmanjševanjem emisij, kjer pač imamo na to vpliv.

V Cinkarni spremljamo onesnaženost zraka z žveplovim dioksidom SO_2 z dvema aparaturama, ki nam kažeta trenutno koncentracijo SO_2 v zraku, v mestu pa imajo še dve za SO_2 ter eno za dušikove okside.

Letošnjo kurilno sezono smo v Celju v primerjavi z drugimi kraji začeli relativno dobro. Vendar pa slabši del šele pride in to ponavadi neke sredi januarja. Pogoji za to so stabilno vreme z visokim zračnim pritiskom, brez vetra, z nizkimi temperaturami. Takrat najraje sije zimsko sonce, hkrati pa imamo najslabši zrak.

V Celju se pri občinskem sekretariatu za urejanje prostora in varstvo okolja vsako leto zberemo tisti, ki se z varovanjem okolja službeno ukvarjamo pri večjih celjskih onesnaževalcih, in preresimo, kaj je bilo tisto leto za izboljšanje zraka narejeno in kako bomo to spremljali pozimi.

Dimnikarska služba v Celju se je že kar dobro opremila in vam poleg običajnega čiščenja dimovodnih naprav izmeri sestavo dimnih plinov in svetuje, kako regulirate peč za centralno ogrevanje za boljše zgorevanje oziroma kako kurite. S tem bodo tudi individualna kurišča manj onesnaževala, pa še prihranila pri kurivu. Res je, da meritve niso zastoj in se zgodi, da tudi nekateri hišni sveti kratkovidno zavračajo njihove usluge, vendar pa se rezultat pokaže zelo kmalu pri manjši porabi kurjave. V dimnikarski službi namreč pravijo, da

ima večina kurišč v Celju, ki kurijo na premog ali kurilno olje, zelo nizke izkoristke pri kurjenju, to pa se da popraviti.

V Cinkarni imamo narejen program, kako bomo zmanjševali tehnološke emisije, če bo prišlo do kritično onesnaženega zraka v Celju. Take programe morajo imeti vsi večji onesnaževalci zraka. Za individualna kurišča in motorni promet pa bolj velja vest posameznikov ali bodo pri sebi kaj ukrenili. Pri kuriščih je to pravilno kurjenje, pa četudi s premogom, pri prometu pa predvsem omejitve števila voženj in urejeno zgoznavanje goriv.

Trenutno ima Cinkarna emisije za okrog eno tretjino nižje kot pri normalni proizvodnji in to na račun znižane proizvodnje v tistih obratih, ki imajo večji delež teh emisij, to so TiO_2 , ferosulfatna linija, S kislina. Kako bo s proizvodnjo čez zimo, še ne vemo, vsekakor pa bomo nadzorovali emisije tako kot že nekaj let nazaj.

Proizvodni obrati bi morali obveščati našo službo o vseh posegih, ki bi lahko vplivali na povečano onesnaženost okolja, vendar pa nas moti, ker se včasih informacije pojavijo v časopisih, ponavadi neresnične, vir informacij pa naj bi bili sami Cinkarnarji. Dokler imamo Službo za varstvo okolja, bi morali vse sume in opazovanja najprej sporočiti nam. Če je treba kje ukrepati, je to najhitrejši način.

Vida Planinšek

Vrtalni stroj

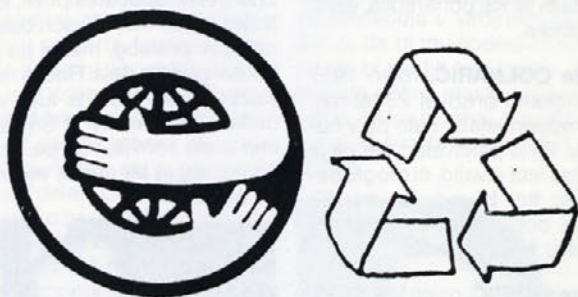
Znak za okolju prijazne proizvodnje

Delovna skupina pri Komisiji za varstvo okolja GTS, v kateri sodelujejo poleg predstavnikov službe za tehnologijo GZS, republiškega sekretariata za varstvo okolja in urejanje prostora, še predstavniki zainteresiranih podjetij (Zlatorog, Gorenje, Belinka, Cinkarna), je dosegla, da bodo v nov zakon o varstvu okolja, ki je v osnutku, vključili znak za ekološko kakovost proizvodov.

Podrobna določila znaka bo predpisal poseben zakon. Določila bodo povzela izkušnje ZR Nemčije, predvsem pa vsebino, ki jo je za uvedbo tega znaka na enotnem evropskem trgu predvidela Evropska skupnost.

Dani Podpečan

Znak za reciklažo, ki je že standardiziran (ISO)

EKO ZNAK IZ JAPONSKE

Idejni projekt: Ekološki informacijski sistem (EIS-CC)

Zaključen je idejni projekt EIS-CC, ki smo ga izdelali skupaj z Inštitutom Jožef Štefan in Hidrometeorološkim zavodom iz Ljubljane. Cilji obsežne študije so:

- avtomatsko in sistemsko dajati vse potrebne informacije o stanju onesnaženosti okolja in o deležu na vplivnem področju Cinkarne
- avtomatično alarmno opozarjanje v primerih, ko so dovoljene koncentracije presežene
- optimizacija tehnoloških procesov in čistilnih naprav

- pridobiti osnovo za izdelavo projektov za izvedbo
- načrtno planirati objekte za EIS-CC v zazidalnih načrtih Cinkarne
- plansko zagotoviti fazno izgradnjo EIS-CC in planirati potrebna sredstva in
- hkratno spremljati meteorološko stanje ter vremensko napoved in izvajati pravočasne ukrepe, da onesnaženost ne doseže vrednosti, ki vključijo alarm.

D. P.

PREBRALI SMO ZA VAS ...

ZA KAKŠNO ENERGIJO SMO?

(Po Hydrocarbon Processing, April 1990)

V zadnjih letih smo tudi že pri nas pričeli vročim diskusijam med porabniki in „proizvajalci“ energije ter pristaši „zelenih“. Diskusije in akcije v zvezi z energijo so v ZDA prišle že tako daleč, da jih označujejo kot nacionalno shizofrenijo. Potrošniki hočejo obilico poceni energije, katere „proizvodnja“ ne bo onesnaževala okolja, pri čemer naj bi veljale naslednje omejitve:

- * nič več jedrske energije - je prenevarna,
- * nič več premoga - povzroča kisel dež,
- * nič več nafte, doprinaša k efektu rastlinjaka,
- * nič več hidroelektrične energije - kvari slikovite rečne doline,
- * nič več črpanja nafte izpod morske gladine - povzroča naftne madeže na morju,
- * nič več geotermalne energije - kvari lepoto gorskih pokrajin,
- * nič več mlinov na veter - so grdi za oči in nevarnost za ptice.

Kaj nam pa potem še preostane? Povratek v kameno dobo? Mnogo preveč nas je na zemlji, da bi bilo to mogoče. Sprizniti se bomo morali in obvladati shizofrenijo.

Vida Lojen

Sistem zagotavljanja kakovosti

Standardi so nastali iz potrebe. Pretok blaga in storitev je povečan, tak trend se nadaljuje. Da je komunikacija med kupcem in prodajalcem hitrejša, jasnejša, so nastali standardi. Nam vsem je povsem jasno, kaj je vsebina standarda za posamezen izdelek. Te smo brali, zbirali in uporabljali. Standard za izdelek nam pove, čemu služi izdelek, katere parametre kontroliramo, kakšne so najnižje zahteve za posamezen parameter, po katerih metodah bomo izdelek kontrolirali, način pakiranja, transporta.

V letu 1986 pa so se pri mednarodni organizaciji za standarde pojavili standardi iz serije ISO 9000, ISO 9001, ISO 9002, ISO 9003, ISO 9004. To so standardi, ki predpisujejo način zagotavljanja kakovosti in upravljanje s kakovostjo. Vsebinske posameznih standardov je velika novost, zato bomo vsebinske posameznih standardov postopoma predstavili v našem časopisu.

ISO 9000 - Upravljanje in zagotavljanje kakovosti

Pri sklepanju pogodbe se dogovorimo, kakšen (kvaliteta) material kupujemo in prodajamo. Te zahteve oblikujemo v obliki SPECIFIKACIJE. Specifikacija pa še ne zagotavlja, da bodo kupčeve zahteve izpolnjene, da v fazah nastajanja kakovosti ne bo prevelikih nihanj. Zato so nastali standardi za sistem kakovosti. Le-ta je v vsaki delovni organizaciji različen, specifičen.

Ta standard definira nove izraze in predpisuje odgovornosti. Politika kakovosti je eden od elementov upravljanja podjetja. Za upravljanje podjetja je pri nas odgovoren generalni direktor. To svojo odgovornost prenaša na nižje nivoje.

Da bi cilje (določil jih je generalni direktor) dosegli, moramo izdelati sistem kakovosti. Torej ni dovolj, da rečemo: »Doseči moramo svetovno kakovost izdelka.« Treba je tudi zapisati, kako bomo to dosegli, s kakšno organizacijo, odgovornostmi, aktivnostmi, procesom, usposobljenostjo, delovnimi sredstvi. Pri tem naštevam so delovna sredstva na zadnjem mestu in najbrž ne slučajno. Glede na trenutno finančno sposobnost našega gospodarstva, je izjava smešna, da je lažje kupiti nov stroj kot pa urediti organizacijo, usposobiti ljudi. Svet ve, kakšna je cena znanja.

V standardu tudi piše, da kupec lahko zahteva demonstracijo uporabe **elementov sistema kakovosti**. To bi pomenilo prikaz organizacijske sheme, poslovnika o kakovosti, plane kontrole, mesečna poročila o kakovosti, dnevno pisno spremljanje parametrov kakovosti, naloge-projekte za izboljšanje kakovosti, statistične obdelave podatkov, navodila za delo, proizvodno dokumentacijo. Problem v proizvodnji in iskanje

problemov, je naloga razvoja. Pri nas temu rečemo tehnološki razvoj. Razvoj proizvodov in tehnologije zajema vse ostale organizacijske enote, od marketinga do transporta. Znano je, da naše horizontalne povezave ne delujejo in je zato prenašanje takih stališč v prakso za nas še posebej težavno.

Pri sklepanju pogodbe lahko kupec zahteva tudi določene spremembe v prodajalčevem podjetju. Sankcije, če tega ne naredimo, pa so take, da od nas več ne kupuje.

V naši službi smo na podoben način razmišljali že skoraj pred desetimi leti. V življenje zamisli nismo mogli spraviti, saj so bile zmeraj važnejše reakcije na trenutne težave, kot pa izgrajevati sisteme. Trenutne težave se pri nas rešujejo z »gasilskimi akcijami«, kar pomeni napetost, angažiranje preveč usposobljenih ljudi za enostavne primere. Število »gasilskih akcij« ponavadi raste in najstrokovnejši ljudje imajo zmeraj manj časa za razmišljanje o sistematskih posegih. Klopčič se zapleta. Prav pa je, da se reševanje drobnih problemov (ni rečeno, da so finančno nepomembni) prenese na operativne ljudi, čeprav je lahko to trenutno drago. Če pa pogledamo malo naprej, se bo tak korak bogato obrestoval. Če tega ne naredimo, bomo vsi vsak dan bolj nervozno tekali po podjetju, naši kupci pa tega ne bodo opazili, ampak bodo začeli kupovati drugje.

Mija Marin

Ob izteku delovnih let

Od junija se je upokojilo veliko naših delavcev. Prav pristrčno odhodnico so imeli tisti, ki so odšli sredi leta. Bilo jih je kar 45. V imenu vodstva jim je Anton Benčina zaželel veliko zdravja, izrazil pa je tudi upanje, da bodo ostali v lepih odnosih s podjetjem tudi osebno, ne le prek našega časopisa. Poslovilne besede in odvezo jim je dal tudi naš kulturni delavec Lenar Horvatič s svojimi sodelavci.

Kaj so delali in doživeli?

Miloš RANT, rojen 1926, se je v Cinkarni zaposlil leta 1959. Delal je na treh pomembnih področjih: metalurški proizvodnji, organizaciji in AOP ter ekologiji. Pot ga je vodila od raziskovalnega laboratorija, valjarne, vodje organizacijske službe in AOP do programskega vodje za ekologijo v KPO. Pogodbeno sedaj nadaljuje izgradnjo odlagališča Za travnikom. Lepe spomine ima tudi na prejšnje zaposlitve in to v Rudniku in topilnici antimona pri Loznici ter Železarni Ilijaš pri Sevoju. Tudi v Cinkarni je doživel dobro in slabo, ker se je spreminjal sistem, ljudje z različnimi pogledi, nenehno pa se je spreminjalo tudi gospodarstvo. V pokoju pa pravi, da se bo ukvarjal tudi s politiko, če ne bo imel bolj pametnega dela, kajti veseli ga delo z ljudmi.

Anica VINDER, rojena 1925, se je zaposlila v Cinkarni leta 1960 in v računovodski službi opravljala različna dela. V pokoju se bo posvetila družini in vrtu, ki ga ima v Šempetru.

Mira PRELOŽNIK, rojena 1939, je v Cinkarno prišla leta 1959. Najprej je delala v obračunu OD, materialnem knjigovodstvu, računovodstvu DS, nazadnje pa je bila vodja knjigovodstva OS in DI. Vseskozi se je udeleževala v kulturnem življenju v službi in v domačem okolju. V pokoju se bo ukvarjala s kmetijstvom.

Milan ĐAKOVIČ, rojen 1935 leta, je delal v Cinkarni od leta 1959, najprej v topilnici, kjer je zdržal 10 let, nato v žlebarni, nazadnje pa v TD bobnih. Ko se ozira na prehojeno pot, pravi da je bilo v začetku težko. Mladi danes nergajo, a ne poznajo slabih časov, brez današnje avtomatizacije. Neobremenjeni s preteklostjo so manj potrpežljivi kot mi.

Janez ŠTORGELJ, rojen 1939, je prišel med nas leta 1971 z izkušnjami iz Nemčije. Zato pravi, če bi delali tako kot oni, bi imeli sedaj dosti večji standard. Delal je v valjarni, nato pa je bil kopalničar v Titanovem dioksidu. Svoje ima tudi v Kopru in jih bo malo obiskal, sedaj ko je v pokoju.

Slavko KALAFATIČ, rojen leta 1932, je bil 15 let kurjač v valjarni rafinacijske peči, gauč peči, nato pa je delal kot skupinovodja v novi valjarni. To zadnje delo je bilo sicer fizično lažje, psihično pa dosti bolj ubijajoče. Težko je namreč delati z ljudmi, ker so le-ti različni. Eni radi primejo za vsako delo, drugi pa pridejo v službo tako rekoč le po plačo.

Jože PLAHUTA, rojen leta 1931, se je v Cinkarno zaposlil leta 1956. Eno leto je delal v topilnici, nato v stari valjarni do ustavitve, nazadnje pa v novi valjarni. V stari valjarni se je počutil kot doma, zato je bilo zanj ob prestopu v novo vse drugače. Drugače se je dobro počutil. Doma v Trnovljah ima hišo in vrt za preganjanje dolgega časa.

Josip KUZMIČKI, rojen leta 1932, je 14 mesecev delal v pražarni, potem pa PIK-u, kasneje pa v KKČ-fero liniji. V Cinkarni se je počutil dobro. Pravi, da ima še veliko dela, samo če ga bo služilo zdravje. Večino časa bo preživel v Gorici pri Šmartnem.

Leopold KOS, rojen leta 1932, je prišel v Cinkarno 1948. Minilo je torej natanko 40 let in 5 dni. Delal je v gradbenem oddelku pri zidarjih, potem pa na generatorju v Energetiki, od leta 1985 dalje pa na generatorskem plinu. Upa, da bo Cinkarna uspešna še naprej. V pokoju bo dokončal hišo.

Štefan VINCELJ, rojen leta 1930, je od leta 1957 delal kot kurjač parnih kotlov v Energetiki. Takole pravi: »Mi smo delali težko v težkih pogojih, toda sedaj je enako, le da so ti pogoji ekonomske narave.« Zato želi, da bi podjeje še naprej dajalo kruh in da bi bili v kolektivu še naprej pozorni do upokojencev.

Marija GALOF, rojena 1930, je v podjetje prišla šele leta 1972. Delala je kot čistilka v vzdrževanju, kjer je bilo najlepše, pravi. Sodelavci so bili prijazni in so jo imeli radi, ker so ji izkazovali spoštovanje. V pokoju ne bo mirovala, rada bi še kaj ponaredila, varovala otroke.

Jože COLNARIČ, rojen 1937 je v Cinkarni preživel 23 let najprej v superfosfatu, nato pa v humovitu. Bil je pakovalec, ker pa je bil dolga leta invalid, ni mogel delati tako kot bi rad. Če mu bo zdravje dopuščalo, bo delal na posestvu in vinogradu.

Evgen BEDIČ, rojen leta 1933, je bil v Cinkarni od leta 1958. Najprej je 9 let delal v pražarni, nato na KKČ-piritni liniji. Pravi, da sedaj ne bi več zdržal. V pokoju bo hodil pomagat v Lemberg na kmetijo.

Ivan LEGVART, rojen leta 1935, je začel leta 1957 v laboratoriju organskih barvil, nato pa je bil klišar v Grafiki. Čeprav nevarno in nezdravo, ga je delo veselilo in ob njem si je našel tudi konjičke. Umetnikoval je s fotomedaljon, poleg tega pa se je veliko ukvarjal tudi z glasbo, športom, kar pa še ne bo čisto pustil. Mnogi pa bodo najbrž pogrešali njegove tablice in obeske, saj se njegovo delovno mesto ukinja.

Emil DOBOVIŠEK, rojen leta 1935, je delal v Cinkarni že od leta 1949, ko se je prišel učiti v elektrodelačnico. Zadnjih 10 let je delal v investicijski službi. Ob pogledu na prehojeno pot pravi, da je bilo veliko pozitivnih pridobitev, da je podjetje dobro uredilo okolje, da pa se je v zadnjem času delalo preveč neproizvodnih stvari, ki pa ne bodo dajale dobička. V pokoju bo nabiral gobe in se rekreiral na vikendu.

Viktor KORENJAK, rojen leta 1930, je začel v topilnici leta

1950. Vrstila so se leta v aglomeraciji, superfosfatu, organskih barvilih, delal je v vseh obratih kemije od minija, natrija, do modre galice, zadnjih 8 let pa je bil v cinkovem belilu. Delal je težka fizična dela. Nikdar se ni odrekel nobenemu delu, v vseh teh letih je v službo zamudil le trikrat po nekaj minut. Ni pa bil zadovoljen z odnosom nekaterih sodelavcev, saj je na lastni koži občutil netovarištvo. V pokoju bo varoval vnuke in hodil na sprehode.

Rudi ARČAN, je v Cinkarno prišel leta 1963. Po poklicu kurjač parnih kotlov je vsa leta delal v Energetiki. Spočetka pravi, je bilo težko, ko so morali vseh osem ur nalagati premog, mazut pa je izboljšal pogoje dela. Rad je hodil v službo, toda vesel je tudi, da je dočkal upokojitev. V Šmiklavžu ima malo zemlje, več pa bo tudi doma, saj je bil doslej vedno po 10 ur zdoma.

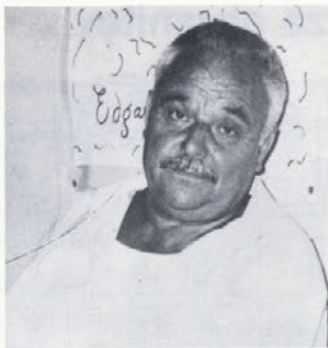

Milan KRANJC, je prišel v Cinkarno leta 1964. Bil je ključavničar, delal pa je najprej na PIK-u, nato v remontu delavnice, nazadnje v investicijskem vzdrževanju. Rad pomaga ljudem na kmetijah in nabira gobe, zato mu v pokoju ne bo dolgčas.

Obred odveze – tako ali drugače – je razvedril naše upokojence

Simon PETKOVSKI, rojen leta 1931, je prišel v Cinkarno pred 37. leti. Lahko bi mu rekli kar metalurški strokovnjak, saj je delal malodane v vseh metalurških obratih, v pražarni, topilnici, stari in novi valjarni ter mikrocinu. Doma je iz Krive Palanke v Makedoniji, rad ima čistočo, red in disciplino. Z zadovoljstvom se ozira na prehojeno pot, saj je marsikoga naučil delati. Čeprav je njegovo mnenje o perspektivi Cinkarne izredno pozitivno, seveda, če bo veliko delali na kakovosti izdelkov, pa priporoča, da vodilni in ostali delavci najdejo skupni jezik. Veliko strokovnjakov je po njegovem mnenju odšlo iz Cinkarne, ker nikoli ni bilo sloge. Goreče je pripovedoval tudi o dogodkih in bilo je, kot da bi gledal dokumentarni film. Kako so včasih srajce ožemali, pa celo voda jim je tekla v cikle. Nekoliko melanholično pa pravi, kako je parni stroj postraval nove investicije. Nekateri bodo to že razumeli. Optimist je tudi, če ga vprašate kaj o mikrocinu. Pravi, da bo mikrocin uspel. V novi valjarni so mu ob odhodu izkazali veliko spoštovanje, zato se jim prav iskreno zahvaljuje.

Jože MAGDALENC je bil v Cinkarni zaposlen od leta 1966. V začetku je delal v stari brusilnici na mikrocinu vse sobote in nedelje. V Grafiki pa se je počutil dosti bolje. Bil je kontrolor mikrocinika, nato pa skupinovodja. Zelo je vesel, da je Grafika v vseh teh letih uspešno napredovala, saj vidi, da vsi žulji niso bili zastonj. V Pečovniku, kjer ima hišo in vrtno, bo tudi pomagal ženi.

V avgustu se je upokojil tudi **Karel ESIH**, ki je od leta 1956 delal kot izmenovodja v organskih barvilih.

Mirko SRAKA, je v Cinkarni od leta 1968, po poklicu pa je industrijski klepar. Delal je v stari mehanični delavnici, potem pa je bil skupinovodja v strojnem obratu. Želi si, da bi mu sodelavci sledili, da pa bi sledili tudi izreku »lepa beseda dobro mesto najde«. Vsi vemo, na kaj je mislil. V pokoju bo kuhal kosilo ženi, ker še hodi v službo.

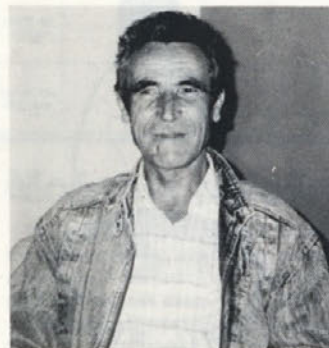

Rudi RAJS, rojen leta 1935 v Podčetrtku, se je zaposlil v Cinkarni leta 1959. Najprej je delal na generatorju v topilnici, nato v skladišču organskih barvil, nazadnje pa je bil voznik viličarja. Viličarji so bili njegova strast. Vozil jih je 7 ur dnevno. Zanje je skrbel kot bi bili njegova last, pa čeprav ni bil ravno mehanik. Tako jih je upravljal, da niso bili skoraj nikoli pokvarjeni. Prevozil je na tisoče ton. Imel je tisti pravi občutek obveznosti do službe. Sedaj pa pravi: »Luštno je, če si doma«

Milan JEGRIŠNIK, je bil upokojen predčasno. Po poklicu je avtomehanik. Najprej je delal v avtomobilski delavnici, nato v kontinuirani inventuri, v samskem domu, splošni službi, kjer je vzdrževal motorje, kolesa, skratka, delal je vse, kar je bilo potrebno. Z vzdrževanjem strojev se bo ukvarjal tudi v pokoju. V Cinkarni je delal 25 let.

Rok PAJTAK, rojen leta 1935 v Zagorju, je bil v Cinkarni od leta 1964. Delal je v litoponu in praktično v vseh obratih kemije. Nazadnje je bil kurir. Droben kot je, ga je motor lažje peljal. Sedem let pa je dvigoval 50 kilogramske vreče. Pravi, da si je pomagal s kolenom. Hvaležen je tistim, ki so mu ob koncu dali lažje delo. Že sedaj, ko je v pokoju, mu je za cinkarnarji dolgčas, posebno rad pa se bo spominjal dveh sodelavk v marketingu. Že vesta katerih.

Dragoljub RADULJ, rojen leta 1934 v Bitrici ob Prijedorju, je po cinkarnar leta 1957. Delal je v topilnici, stari valjarni, vse od leta 1974 pa v nevtralizaciji v titanovem dioksidu. S sodelavci so bili kot ena družina, zato ima lepe občutke. Doma dokončuje hišo, rad pa dela tudi v vinogradu.

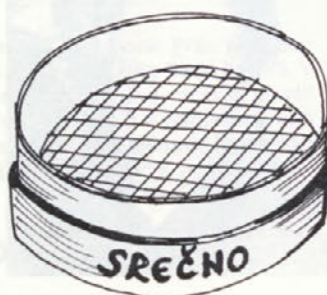
Janko REBOV, rojen leta 1927, je prišel v Cinkarno še kot ne kvalificirani delavec leta 1952. Pridno je študiral ob delu in naredil maturo. Temu primerno je tudi napredoval od skupinovodje, vodje izmene, do obratovodje organskih barvil. Potem je bil obratovodja tudi v litoponu in modremu bakru, nato pa vodja operativne priprave proizvodnje v Kemiji. Od leta 1984 naprej je opravljal dela požarnovarnostnega inženirja v Službi za varstvo pri delu in požarno varnost. Čeprav mu je bil najhujši udarec po petintridesetih letih odhod iz Kemije, ni bilo dneva, da ne bi šel rad v službo. Poznamo ga kot cenjenega družbenopolitičnega delavca in sindikalista, saj so mu delavci zelo zaupali. Kot sam pravi, je vedno zagovarjal pridnega delavca. Mnenja pa je, da bi morali obratovodje imeti več razumevanja delavcev, da bi bili do njih iskreni. Delavec pri svojem fizičnem delu tudi misli z glavo, zato ga še kako zanimajo odnosi znotraj podjetja in perspektiva proizvodnje. Bolj, ko bo delavec verjel v perspektivo, bolje bo delal. Drugače pa je Janko tudi funkcionar na področju gasilskih društev v občini in širše. To delo bo opravljal še naprej, zato mu bo za počitek zmanjkovalo časa.

UPOKOJENCI VAM SPOROČAJO

Za vse kar ste jim nudili ob njihovem slovesu, za lepe besede, dobre želje in darila, se vam iskreno zahvaljujejo. Želja vskega izmed njih pa je, da bi hude čase srečno prebrodili. Ne pozabite nanje, tako kot oni ne bodo vas!

(Ne)nasmejmo se ...

Pravilnik o načinu določanja presežkov delavcev

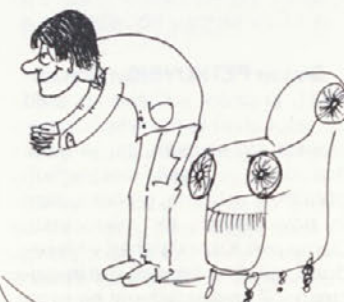
1. Presežek delavcev je lahko začasen ali trajen (smrt).
2. Delavce s kapitalnimi odlikami ni mogoče kar tako odstraniti (del. staž).
3. Delavci s posebnimi pooblastili, sindikalni poverjeniki in aktivisti, ki imajo posebne dolžnosti in naloge, jih pravilnik o presežku delavcev ne zajema.
4. Presežek delavcev nastopi tudi takrat, ko zmanjka stolčkov (stečaj).
5. Delavcu je prepovedano vse, kar ni dovoljeno - dovoljeno pa je vse kar ni prepovedano.

Ideja: Bogomir Orter, risal: Lenart Horvatič

Kriteriji in merila za ohranitev zaposlive

1. Verbalna uspešnost (bla, bla....) 100 točk
2. V primeru enake delovne uspešnosti je važen faktor simpatija 40 točk
3. Delavec ima strokovno izobrazbo, nima pa VIP-a (strica) 30 točk
4. Delavci kateri si ustvarjajo dobiček s švercom 10 točk
5. Zaradi zmanjšanja stroškov v podjetju - delavcev sploh ne bomo več sprejemali - še samo odpuščali. 0 točk

TEST Preizkusite sami sebe Samoocenjevanje bistvenih značilnosti stila mišljenja

Različni ljudje učinkovito razmišljamo na različne načine. Seveda pa noben človek ni tipičen predstavnik določenega stila mišljenja, vendar pri posamezniki osebi običajno en stil prevladuje.

S pomočjo tega vprašalnika bomo skušali odkriti vaš način mišljenja, pri čemer ne gre za testiranje vaših sposobnosti, zato pravih in nepravih odgovorov ni. Vsakokrat boste izbrali opis, ki bo najbolje opisoval vaš način mišljenja, oziroma vedenja.

Navodilo:

Spodaj je devet vrst s po štirimi opisi. V vsaki vrsti označite tiste besede, ki najbolj ustrezajo vašim lastnostim, potem druge, ki malo manj, nato tiste, ki še manj in nazadnje tiste, ki vašim značilnostim najmanj ustrezajo.

S številko 4 označite tisto besedo, ki najbolj ustreza vašim lastnostim, s številko 3 drugo po vrsti, s številko 2 naslednjo in s številko 1 tisto, ki vašim značilnostim najmanj ustreza.

Primer:

0. ☐ vesel ☐ hiter ☐ jezen ☐ pozoren

Lahko si pomagata tako, da najprej izberete besedo, ki vas najbolj označuje (4 vesel) in nato tisto, ki vas najmanj (1 jezen). V preostalem paru najprej označite besede, ki je bližje vašim lastnostim (3 hiter) in nazadnje tisto, ki še preostane.

Ocene:

1. ☐ pristranski ☐ oklevajoč ☐ prizadeven ☐ praktičen
2. ☐ dovzeten ☐ prilagodljiv ☐ analitičen ☐ nepristranski

3. ☐ občutljiv ☐ opazuječ ☐ razmišljujoč ☐ delaven
4. ☐ odprt ☐ tvegajoč ☐ ocenjujoč ☐ zavesten
5. ☐ intuitiven ☐ produktiven ☐ logičen ☐ radoveden
6. ☐ abstrakten ☐ pozoren ☐ odgovoren ☐ aktiven
7. ☐ usmerjen v sedanost ☐ razmišljujoč ☐ usmerjen v prihodnost ☐ koristen
8. ☐ izkušen ☐ zvedav ☐ sistematičen ☐ eksperimentalen
9. ☐ intenziven ☐ zadržan ☐ razumski ☐ konkreten

Točkovanje:

V vsaki koloni seštejte ocene, ki so označene spodaj. Na primer: v tretji koloni je treba sešteti 2., 3., 4., 5., 8. in 9. oceno. Vsoto napišite v okenca.

ocene v I. koloni:	ocene v II. koloni:	ocene v III. koloni:	ocene v IV. koloni:
234578	136789	234589	136789
vsota =	vsota =	vsota =	vsota =
KONKRETNA IZKUŠNJA	RAZMIŠLJUJOČE OPAZOVANJE	ABSTRAKTNO MIŠLJENJE	PRAKTIČNA DEJAVNOST

Test vam v okencih pokaže, kakšno je vaše najpogostejše razmišljanje! Najvišje število v okencih vam pokaže če ste praktičen človek, ali znate večinoma misliti abstraktno, ali ste sposobni razmišljujoče opazovati ali pa delate le po konkretnih izkušnjah.

					VISOKA ZGRADBA	OLIVNO ZELENA MINERAL	MOČI	NAUK O ATOMIH	ADRESA		DELCEK NESNAGE	CINKARJEV JUNAČK MURIN	ANGLEŠKO SVETLO PIVO	KRAJ NA PRI-MORSKEM	STEVNIK	RADIJ
					ČLOVEK VELIKIM NOSOM						MESTO OB SKADRI JEZERU					
					SMETANA DRUŽBE						RODEC SADEŽ					
					OSKAR NOLDE						RESASTA DLAKA					
															MLADO-LETNIK, REJENEC	NAČIN ZBRANJA, PODATKOV
													LUKA V IZRAELU			
													PREBIVALKA AMANA			
	INDIJANSKO PLEME	MAJHEN KRT	AVSENIK	PESNICA NEGR	MORSKA RIBA	PESNIK AŠKERC	TITAN		GRŠKI OTOK		MATEMA-TIČNI POJEM					
							REKA				TAVČAR IVAN					
	POLDRAG KAMEN ZELENE BARVE							GOST NA POROKI				PLAVALEC SPITZ				
								UROS ŽILNIK				VRSTA REVOL-VERJA				
	OSEBA S SLABIM ZNAČAJEM						URSČ TOMAZ NEZNANKA V MATEM.		PERJE PRI REPI	KRAJ PRI OPATJI				ADAMIČ EMIL		
										RMŠKI POZDRAV						
	BAJESLOVNI ORJAK						NIŽINSKO PODROČJE				OSKAR NOLDE			NOVI TEDNIK		
							NIKALNICA				ALFI NIPIC			ARABSKI ŽREBEC		
	PLAČILNO SREDSTVO				KOZMETIČNI PRIPOMOČEK			IZLET NA KONJH								
	KOROGRAF OTIRN				DODATEK POGODBI			NAPAD NA POLITIKA								

Rešitve pošljite v uredništvo do konca januarja.

Rešitev nagradne križanke št. 4 (vodoravno)

PANO, KRATAČA, LASER, RJA-VEC, VAKUMSKI, PELE, ROTACIJSKI, OR, FES, NIN, TARA, KARBID, IZID, KR, PODTALNICA, EJ, TAR, LAŽI, TORAKOPLASTIKA, ELAN, ETAPIKA, NAIVEC, NARA, RANA, DRAVA.

Srečni nagradenci so: 1. nagrada Brigita Klopota, Pravna služba, 2. nagrada Edi Beriša, Cinkovo belilo, 3. nagrada Julka Horvat (upokojenka), Ljubljanska 27, Celje. Čestitamo!

Kadrovske vesti Izstopi v drugem polletju

Brigita Jezovšek, prevzemni kontrolor v Službi kakovosti - potek dela za določen čas, Sandi Vrhek, pripravnik v Vzdrževanju - potek dela za določen čas, Enes Ogriševič, ključavničar v Vzdrževanju - disciplinski odpust, Marijan Bombač, samostojni prodajni pospeševalec v Marketingu - sporazumno, Damjan Matoša, pripravnik v Vzdrževanju - potek dela za določen čas, Helena Šarac, knjigovodja finan. poslovdja v računovodstvu - sporazumno, Darinka Dovečar, prodajni referent v Marketingu - sporazumno, Božo Pantelič, galvanizer v Galvani - disciplinski odpust, Ratko Stančević, livar v Novi valjarni -

sporazumno, Marko Božič, tehnik v proizvodnji Kemije - sporazumno, Matjaž Pen, samostojni tehnolog v Grafiki - sporazumno, Milan Pavič, pripravnik v Vzdrževanju - JLA, Jože Šumečnik, izdelov. barv in premazov v Kemiji Mozirje - zapor, Stanko Jakob, delavec na mikronizaciji v TiO₂ - disciplinski odpust, Jože Štraus, samostojni projektant v Investicijski službi - sporazumno, Vladimir Zelenovič, predstavnik v tujini-Marketing - sporazumno, Jožica Deželak, čistilka proizvodnih prostorov v Splošni službi - sporazumno

Podatkov za mesec november in december še nismo prejeli.

Vstopi v drugem polletju

Špiro Meštrov, srednja šola - komerc. tehnik, vodja odd. družb. standarda v DSSS, Franci Užmah, 8. razred OŠ, oblikovalec keramičnih izdelkov v Metalurgiji, Krunoslav Radenica, poklicna šola - strojni ključavničar, klju-

čavničar v Vzdrževanju (iz JLA), Ivan Črpinko, srednja šola, tekstilni tehnik, zastopnik prodaje v DSSS, Fanika Zupan, poklicna šola - kuharica, kuharica v DSSS V mesecu avgustu in oktobru ni bilo vstopov.

Možnost oglaševanja

Ker na uredništvo našega časopisa prihajajo številne prošnje o različnem oglaševanju, predvsem propagandnih sporočil, so člani Odbora za obveščanje na zadnji seji sklenili, da bomo dali možnost objave komercialnega oglasa vsem, ki to želijo.

Cena celostanskega propagandnega sporočila je trenutno 2.100,00 din, pol strani stane 1.050,00 din ter četrt ali manj strani 525,00 din. Plačilo se opravi po objavi na osnovi našega računa na blagajni Cinkarne ali na ŽR 50700-601-13981 Cinkarne Celje.

ZAHVALE

Zahvaljujem se delavcem OVO Vzdrževanje metalurgije, posebej pa sodelavcem v pripravi dela tega oddelka, za materialno in moralno pomoč, ki ste mi jo nudili v najtežjih trenutkih ob katastrofalni poplavi 1. 11. 1990.

Kristina REBERNAK

Iskreno se zahvaljujem vsem za izkazano pozornost ob moji upokojitvi.

Bojan HORVAT

Ob prerani izgubi drage mame, Jožice JAKOB, se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem Kadrovske službe ter prijateljem Cinkarne za izrečeno sožalje, darovano cvetje ter denarno pomoč.

Iskrena hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Hčerka
Jana JAKOB

Ob smrti dragega očeta Filipa TUŠKA, se iskreno zahvaljujem sodelavcem gradbenega oddelka za darovani venec.

Sin Franjo Tušek

Zahvaljujem se članom Podružnice neodvisnega sindikata Cinkarne, ter njenemu predsedniku Borislavu Stojniču za denarno pomoč in moralno podporo v moji stiski.

Huzeir ALIŠKOVIČ

Vsem sodelavcem Nove valjarne, posebno pa izmenovodju Milovanu Preliču, se iskreno zahvaljujem za razumevanje in denarno pomoč v težkih trenutkih.

Huzeir ALIŠKOVIČ

Ob boleči izgubi dragega očeta Matije DEBARŠKA, se iskreno zahvaljujem sodelavcem Poslovno informacijske službe za darovano cvetje, izrečeno sožalje in pomoč. Hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Štefka SIKOŠEK z družino

Naša pilotka

Lansko leto smo v Cinkarnarju pisali o otvoritvi pilotne naprave za pridobivanje barijevega karbonata in takrat omenili tudi njeno uporabnost za druge namene. Čemu pravzaprav služijo pilotne naprave?

Poskusi na polindustrijskih napravah so nujen del procesa načrtovanja industrijskih tehnoloških procesov. Tudi zelo uspešno izvedeni laboratorijski poskusi namreč ne dajo vseh tistih tehnoloških parametrov, ki so za karakterizacijo nekega procesa nujni.

Polindustrijske naprave so torej namenjene poskusom s katerimi

- ugotavljamo materialne in energetske bilance procesa,
- testiramo tehnološko izvedli-

vost procesa

- proučujemo ekološko sprejemljivost procesa in njegovo varnost,
- optimiramo sam proces,
- testiramo realne surovine,
- preizkušamo regulacijo procesa,
- šolamo kadre,
- proizvajamo manjše količine produkta za testiranje na tržišču,

Neredko pa so pilotne naprave namenjene ugotavljanju vzrokov

Podrobnost s pilotne naprave

za anomalije, ki se pojavljajo v že obstoječih industrijskih tehnoloških postopkih.

Pilotna naprava za poskuse pridobivanja barijevega karbonata iz odpadne gošče po izluževanju BaS in iz lužnice je bila načrtovana v naši razvojni službi v sodelovanju z Inštitutom Jožef Štefan (sodelavci: Janez Bitenc, Pavel Blagotinšek in Smilja Marinc). Izvedbo je prevzelo domače vzdrževanje, ekipo je vodil Zoran Veber. Naprava je bila postavljena v zasilni prostor, ki ne omogoča dela v zimskih mesecih. Celotna naprava je bila načrtovana in izvedena zelo fleksibilno, pri čemer pa so bili upoštevani vsi varnostni ukrepi.

Lansko leto so od pomladi do pozne jeseni (s prekinitvijo med dopusti) tekli poskusi pridobivanja barijevega karbonata. Trenutno se za ta postopek končujejo ekonomski izračuni, ki jim kot osnova služijo podatki, dobljeni pri pilotnih poskusih.

V letošnjem letu je ponovno steklo delo na projektu aktivni cinkov oksid. Saržni postopek pridobivanja le-tega je bil že v letu 1987 definiran tako v laboratorijskem kot polindustrijskem merilu, industrijski poskusi pa niso dali zadovoljivih rezultatov. Letos je bila postavljena zahteva, da se postopek v polindustrijskem merilu dodela in prouči možnost kontinuirnega obarjanja cinkovega karbonata, iz katerega kasneje dobimo aktivni ZnO. Obstoječo polindustrijsko napravo smo izkoristili za poskuse na tem področju.

Nosilci projekta Oborjeni kalcijev karbonat so izrazili željo, da bi na polindustrijski napravi testirali nekatere parametre pri obarjenju kalcijevega karbonata. Z manjšimi posegi smo poskuse lahko izvedli v relativno kratkem času.

V zadnjih dneh oktobra je bilo na pilotni napravi izvedenih tudi nekaj poskusov, ki jih je PE Kemija načrtovala skupaj s Kemijskim

Priprava za poskus obarjanja CaCO_3

inštitutom Boris Kidrič.

Vse do sedaj našeto priča, da je investicija v napravo utemeljena. Vsi, ki smo jo načrtovali, smo veseli, da je tako uporabna. S preselitvijo naprave v ogrevan prostor, bi pridobili še možnost

dela v zimskih mesecih. Morda bi kazalo ob tem napravo tudi računalniško opremiti, poskuse časovno bolj uskladiti in nena zadnje, lahko bi jo ponudili tudi navzven.

Smilja Marinc

● ZA LJUBITELJE GORA

Novi planinci na Triglavu

Spričo slabe dejavnosti Planinske sekcije, ki je v novi sestavi neaktivna, so se našli drugi ljubitelji planin, ki so na svojo pest organizirali obisk našega najvišjega vrha Triglava. Letos avgusta so se odpravili iz Pokljuke, Rudnega polja, Vodninkove in Kredarice na vrh, potem pa nazaj proti Aljaževemu domu. Novih osem planincev je bilo na vrhu tepenih in »postali« so Slovenci.

Dvodnevni izlet z 13. udeleženci, je z malo dobre volje in iznajdljivosti organiziral naš sodelavec Ludvik Stopar. Junija 1991 se bodo odpravili na Kamniško sedlo. Pridružite se jim!

V steni drugi od leve Ludvik Stopar

Cinkarnar

Glasilo delovne organizacije Cinkarna izhaja mesečno. Ureja ga uredniški odbor, predsednik Zoran Kanđuč, člani Liljana Tukarič, Jelka Rus, Ivan Podergajs in Vida Planinšek. Odgovorni urednik Avgust Praznik in glavna urednica Mira Gorenšek, lektorica Jelka Bombač. Naslov Uredništva: Cinkarnar, Cinkarna, Kidričeva 26, Celje, telefon: 33-112, int. 3205. Tiska tiskarna Cinkarna v nakladi 3.000 izvodov. Cinkarnar je brezplačno na razpolago vsem članom kolektiva, upokojevcem in študentom.

Na podlagi izjave sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 z dne 5. 4. 1974 je glasilo oproščeno temeljnega prometnega davka.